

FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO
V OLOMOUCI

KATEDRA SLAVISTIKY

**PŘEJÍMÁNÍ A PŘEKLAD ANGLICKÝCH ZKRATEK DO ČEŠTINY
A RUŠTINY NA MATERIÁLU ADMINISTRATIVNÍHO STYLU**

BORROWING AND TRANSLATION OF ENGLISH ABBREVIATIONS INTO
CZECH AND RUSSIAN LANGUAGES BASED ON TEXTS OF OFFICIAL
DOCUMENTS

Vypracovala: Bc. Andrea Ilyková

Vedoucí práce: Mgr. Jindřiška Kapitánová, Ph.D.

2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala zodpovědně a samostatně podle svých schopností pod dohledem vedoucí práce, výhradně s použitím uvedených zdrojů.

V Olomouci, 28. 6. 2018

podpis

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat Mgr. Jindřišce Kapitanové, Ph.D. za konzultace, rady, odborné vedení a vstřícnost při psaní této diplomové práce a za pomoc při překonávání prvotních nejistot, které se objevily.

Obsah

Úvod.....	6
1. Slovo tvorba.....	8
2. Abreviace jako slovo tvorný postup.....	11
3. Klasifikace zkratek.....	14
3. 1 Klasifikace zkratek v českém jazyce.....	14
3. 2 Klasifikace zkratek v anglickém jazyce.....	16
3. 3 Klasifikace zkratek v ruském jazyce.....	17
4. Tvoření zkratek.....	20
4. 1 Grafické zkratky.....	20
4. 2 Iniciałové zkratky.....	21
4. 3 Zkrácená slova.....	22
4. 4 Zkratková slova.....	22
5. Proces překlada.....	25
5. 1 Proces překlada zkratek.....	26
5. 1. 1 Překlad zkratek do českého jazyka.....	27
5. 1. 2 Překlad zkratek do ruského jazyka.....	27
6. Zkratky v administrativním stylu.....	29
7. Translatologická analýza excerpovaného materiálu.....	31
7. 1 Anglicko-české texty.....	32
7. 1. 1 Zachování anglické zkratky.....	32
7. 1. 2 Vytvoření české zkratky.....	34
7. 1. 3 Multiverbizace – překlad zkratky původním motivujícím spojením.....	37
7. 2 Anglicko-ruské texty.....	39
7. 2. 1 Vytvoření ruské zkratky.....	39
7. 2. 2 Transplantace anglické zkratky.....	42

7. 2. 3 Transliterace	44
7. 2. 4 Transkripce	46
7. 2. 5 Multiverbizace – překlad zkratky původním motivujícím spojením	46
7. 2. 6 Opisný překlad	49
7. 3 Zkratky zastoupené v českém a ruském jazyce a jejich charakteristika	50
8. Interpretace excerpovaného materiálu	51
8. 1 Zkratky v anglických textech	51
8. 2 Česko-ruské srovnání	53
Závěr	56
Resumé	58
Seznam zdrojů	65
Knižní zdroje	65
Internetové zdroje	68
Seznam zdrojů excerpovaného materiálu	68
Seznam použitých zkratk	75
Seznam grafů	76
Příloha č. 1	77
Slovník zkratk excerpovaného materiálu na základě tematického třídění	77
Anotace	87
Abstract	88

Úvod

Abreviace je, jako jeden ze slovotvorných postupů, při překládání administrativních textů zvláště důležitá, protože používání zkratk a s tím související ekonomické vyjadřování patří k základním jazykovým prostředkům tohoto funkčního stylu. Jak ve své práci píše J. Hrbáček, „není-li úspornost u některých typů zkratk funkcí nejvýznamnější, je nepochybně funkcí nejobecnější.“ (HRBÁČEK 1968: 276) V současném globalizovaném světě je pozice anglického jazyka, jakožto výchozího pro fungování na mezinárodní scéně, nezpochybnitelná. Administrativní styl, abreviace, anglický, český a ruský jazyk jsou základním stavebním materiálem této práce.

V předkládané odborné práci se věnujeme překladům anglických zkratk do češtiny a ruštiny na materiálu administrativního stylu. Současná lingvistika poměrně zdařile zpracovává problematiku abreviaturních útvarů (srov. J. Hrbáček, Je. A. Zemskaja, V. V. Borisov, A. P. Šapalova a další), avšak tématem použití a překladu zkratk v administrativním stylu na anglicko-česko-ruském materiálu se doposud nikdo nezabýval, proto se nám tato oblast jeví jako vhodná k odbornému zpracování a může pomoci budoucím i současným překladatelům a studentům v překladatelské praxi. Na základě těchto okolností formulujeme hlavní cíl práce – určení nejpoužívanějších překladatelských postupů při překladu zkratk v administrativním stylu, konkrétně dokumentárních a informačních textů. Na základě analýzy a následné syntézy excerpovaného materiálu zhodnotíme překladatelské postupy při překladu zkratk, metodou komparace vytyčíme rozdíly mezi českými a ruskými překladatelskými transformacemi a v neposlední řadě v příloze uvádíme slovník vybraných zkratk z excerpovaného materiálu.

V každé předkládané kapitole vždy postupujeme od obecných pojmů ke konkrétní problematice. V úvodu práce vymezuje pozici abreviace mezi ostatními slovotvornými postupy, na to navazujeme klasifikací zkratk ve třech zkoumaných jazycích s důrazem na český a ruský jazyk, jelikož způsoby překládání anglických zkratk zkoumáme právě v těchto jazycích. Kapitola věnovaná tvoření zkratk je podstatná pro správnou interpretaci praktického materiálu, a také vzhledem k tomu, že většina zkratk z excerpovaného materiálu spadá do skupiny iniciálových zkratk. Kromě lingvistického zpracování tématu zkratk potřebujeme pro dosažení vytyčeného cíle translatologickou teoretickou základnu, která následuje v kapitole 5. V této části opět

postupujeme od obecné překladatelské teorie k dílčí části věnované zkratkám. Vzhledem k charakteristice zkoumaných textů následuje základní souhrn znaků administrativního stylu.

Praktická část zahrnuje translatologickou analýzu excerpovaného materiálu. Podrobně rozebíráme nalezené překladatelské postupy s ukázkami jednotlivých variant jak v anglicko-českých textech, tak v anglicko-ruských textech. Zde musíme zdůraznit, že vzhledem k obtížnosti nalezení požadovaného trojjazyčného materiálu administrativního stylu, jehož výchozím jazykem by byla angličtina, jsme v průběhu psaní práce přistoupili k variantě dvojjazyčného materiálu (anglicko-českého a anglicko-ruského). Jsme pevně přesvědčeni o tom, že výsledky práce to nijak neovlivní.

Podotýkáme, že pro účely práce chápeme termíny abreviace a zkratka jako synonymní.

1. Slovotvorba

Potřeba vytvářet nová pojmenování souvisí se změnou skutečnosti, vývojem nových technologií. Dochází ke vzniku nových společenských jevů, které vyžadují nová pojmenování. V každém jazyce existuje několik způsobů vzniku nových lexikálních jednotek a podle zákonitostí daného jazyka můžeme určit, který způsob jazyk využívá nejčastěji. V českém jazyce (ČJ) se slovotvorba jeví jako základní disciplína pro vznik nových pojmenování, rozšiřování a obohacování slovní zásoby.¹ Nová pojmenování vznikají na základě obměny morfémové struktury již existujících slov. Pro flexivní jazyk jako je čeština, je tento způsob vzniku nových slov nejpřirozenější. Na základě toho rozlišujeme derivaci (odvozování) a kompozici (skládání) jakožto nejpoužívanější postupy slovotvorby. (DOKULIL 1962: 19-25). Derivace vychází z jednoho motivujícího slova, ze kterého díky prefixům, sufixům, koncovkám a jiným slovotvorným formantům vznikají slova nová. (RUSÍNOVÁ 2002: 107). Kompozice je způsob tvorby nových pojmenování spojováním dvou nebo více slovních základů. Výsledkem kompozice je složenina. (BOZDĚCHOVÁ 2002: 391)

Z. Rusínová v Encyklopedickém slovníku uvádí, že se slovotvorba zabývá „procesem tvoření slov na základě slov již existujících jednak z hlediska způsobů a postupů (hledisko genetické), ale také formou, významem a fungováním výsledků těchto procesů (hledisko funkční).“ (RUSÍNOVÁ 2002: 501). Oproti tomu I. G. Miloslavskij definuje slovotvorbu takto: „Словообразование изучает слова, между которыми существует двойная связь – общность предметного содержания и фонетического оформления. При этом словообразованию недостаточно наличия какой-либо одной связи между словами.“ Slovotvorbu tedy zajímá jak formální, tak obsahová stránka slova. (МИЛОСЛАВСКИЙ 1999: 330)

V anglickém jazyce (AJ) je slovotvorba přehledně rozdělena u L. Veselovské (2009). Její pojetí dělí slovotvorbu na tři základní skupiny:

- skládání (composition) – rozlišuje čtyři druhy, podle toho, jestli se týkají morfémů, části slov nebo celých slov

¹ Kromě tvoření nových slov se jazyk obohacuje o nová pojmenování např. přejímáním z cizího jazyka nebo z nespisovných forem národního jazyka, vznikem nových významů mnohovýznamových slov či tvořením víceslovných nebo sdružených pojmenování.

- konverze (conversion) – existuje úplná nebo částečná konverze
- abreviace (abbreviations) – iniciálové zkratky, akronyma a zkrácená slova

Uvedené dělení tvoření slov je velmi podobné české verzi. Kromě výše uvedených skupin mohou nová pojmenování do AJ proniknout jako neologismy (neologisms) nebo přejatá slova (loan words). (VESELOVSKÁ 2009: 26)

V AJ se nejčastěji při vytváření nových lexikálních jednotek využívají již existující lexémy a pomocí derivace (nejčastěji prefixace a sufixace), konverze a tvorby složenin dochází ke vzniku nových slov. (QUIRK 2004: 1584)

V ruském jazyce (RJ) popisuje proces slovotvorby I. G. Miloslavskij a jeho teorie o vztahu mezi obsahovou a formální stránkou slova. „Способ словообразования характеризует отношения между производящим словом (или словосочетанием) и словом производным с точки зрения типа формальных средств, отличающих первое от второго.“ I. G. Miloslavskij tak na základě formálních odlišností vymezuje:

- morfologický způsob tvoření slov používající jako formální prostředek afixy
- způsob tvoření slov na základě spojení či skládání slov
- abreviaci

Kromě formálního způsobu tvoření slov existuje lexikálně-sémantický způsob. Jeho podstata spočívá v rozdílu mezi původním a odvozeným slovem z hlediska jeho významu, ale netýká se formální podoby slova. Jedná se o homonyma - např. slovo „páka“ ve významu „řadicí páka“, ale i „hra, jejíž princip spočívá v přetlačení ruky soupeře“. (МИЛОСЛАВСКИЙ 1999: 353–354)

Jak uvádí L. S. Filippova (2009), příčina nejednotnosti terminologie ve slovotvorbě v odborných publikacích různých autorů může být způsobena dvojitým přístupem ke zkoumání této disciplíny. Zatímco ve 40. a 50. letech minulého století se ve větší míře uplatňoval přístup diachronního zkoumání, v 70. a 80. letech minulého století se čím dál tím více používalo hledisko synchronní. Takto se například odlišně zkoumají otázky spojené s analýzou slovotvorby, původním a odvozeným pojmenováním, počtem a typem klasifikace slovotvorných postupů. Hlavním úkolem diachronního zkoumání je „выяснение исконного способа образования производного слова: нахождение исконной производящей базы, от которой было образовано слово, и определение тех средств, с помощью которых образовано производное слово.“ Oproti tomu stojí

synchronní přístup analýzy slovtvorby, jehož hlavní úkol spočívá v „установлении мотивирующей базы и выделении тех средств, с помощью которых слово образовано или воспринимается образованным в современном русском языке.“ (ФИЛИППОВА 2009: 86)

Vzhledem k tomu, že hlavním tématem této diplomové práce je abreviace, přiblíží následující kapitola teoretickou základnu tohoto slovtvorného postupu, jejíž pochopení je nezbytné pro praktickou část práce.

2. Abreviace jako slovtvorný postup

Jak již bylo řečeno v předchozí kapitole, abreviace se řadí mezi okrajové způsoby tvoření slov. Podle J. Petra (1986) slouží zkratka především jako prostředek jazykové ekonomie a při opakovaném používání a zafixování uživatelem figuruje jako konkurent k původní plné podobě slova či slovního spojení. N. S. Valgina mluví o abreviaturních útvarech jako o „nejproduktivnějším způsobu lexikální komprese víceslovných pojmenování.“ (ВАЛГИНА 2003: 148). Některé zkratky si svou podobu natolik ukotvily, že vytlačily původní pojmenování, staly se samostatným slovem a hlouběji se začlenily do lexikálního systému jazyka. Původního pojmenování se již neužívá. „Zkratky se tak stávají sémantickou a morfológickou jednotkou.“ (PETR 1986: 517). Nicméně musíme podotknout, že zkratka je a vždycky bude závislá na plném pojmenování, ale míra této závislosti není vždy stejná. (HRBÁČEK 1968: 277). Plné pojmenování a zkrácený útvar existují jako dva částečně odlišné jevy, přičemž první z nich je na druhém nezávislý a druhý z nich je na prvním závislý. Bez plného pojmenování by nebyl možný vznik zkratk. (HRBÁČEK 1972: 124-126). Při výběru mezi zkratkou a plným pojmenováním vždycky záleží na úzu a stylu daného textu či projevu. Zkratky se spíše používají v psaném projevu, nejčastěji v administrativních textech a v odborném a v publicistickém stylu. (BARTOŠEK 1975: 25). Pravdou zůstává, že zkracování není vždy přínosem. Problém může nastat tehdy, jsou-li zkratky nesrozumitelné, nachází se na nevhodných místech v textu nebo se vyskytují nahromaděné za sebou. (ČECHOVÁ 2008: 167)

Autoři jednotlivých vědeckých publikací věnovaných zkratkám vymezují samotný pojem zkratka různě. J. Hrbáček uvádí, že se „termín zkratka používá v lingvistické literatuře nejednotně, buď jako označení jen grafických zkratk nebo jako souhrnný termín pro označení všech typů zkratk, i graficko-fonických.“ V jeho práci je zkratka chápána jako „obecné označení všech druhů abreviaturních útvarů, záměrně zkrácených nebo utvořených tak, že neodpovídají morfémové stavbě fundujících výrazů.“ (HRBÁČEK 1979: 17)

M. Dokulil (1962) kromě postupů zmiňovaných v první kapitole určuje další způsoby tvoření slov, které se obvykle týkají jen změny formy. Jestliže zasahují i sémantický obraz slova, pak jej nemění, jen modifikují. Do této skupiny řadí tzv.

mechanické krácení (používá se většinou u vlastních jmen; např. *Alžběta – Bětka*), nastavování slov (jedná se o silně výrazový prostředek; např. *malý – malilinký*) a zkratková slova. Pro tuto diplomovou práci jsou podstatná zkratková slova, rozdělená na zkratková slova slabičná, tvořená z počátečních slabik; hlásková, tvořená z počátečních hlásek a zkratková slova, která vznikla kombinací slabik i hlásek (např. *Čedok*). Všechny tyto druhy tvoření zkratkových slov patří do skupiny sklonných zkratkových slov, vedle kterých vydělujeme i nesklonná zkratková slova, tvořená z počátečních písmen přes tzv. iniciálové zkratky (např. *ODS*). (DOKULIL 1962: 26-27)

M. Jelínek uvádí (a je to zcela běžné), že v mluvené podobě si původní slova zachovávají svůj plný název a zkratka se často vyskytuje jen v psaném textu (např. větu „*1 l mléka stojí 18 Kč.*“, čteme „*Jeden litr mléka stojí osmnáct korun.*“). U zkratk vzniklých z ustálených slovních spojení se také často čte plná podoba spojení (např. věta „*Odpověď na dopis z t. r.*“, čteme „*Odpověď na dopis z tohoto roku.*“) a ojediněle se setkáváme s tím, že psaná podoba takto ustálených zkratk má více kodifikovaných podob (takto můžeme napsat *č. p.* i *čp.* jako *číslo popisné*). (JELÍNEK 2002: 565-566)

Vzhledem k tomu, že v praktickém materiálu diplomové práce vycházíme z AJ, zjišťujeme pozici abreviace mezi ostatními slovotvornými postupy také v AJ. D. Crystal (2003) ve své publikaci přiřazuje zkratkám zvláštní význam, když o nich hovoří jako o „nejnápadnějším rysu současné anglické lingvistiky, který je ve velké míře součástí každého moderního slovníku.“ Ve 21. století se zkratky používají hlavně ve vědě, moderních technologiích, sportu a dalších specifických odvětvích. Jednou z výhod používání zkratk je jejich atraktivita a schopnost vytvořit určitou sociální identitu. Člověk se stane součástí skupiny, která zkratkám rozumí a umí je používat. (CRYSTAL 2003: 120). Historie anglických zkratk je velmi bohatá. K nejstarším dochovaným zkratkám používaným v současnosti patří *Mr.* a *Mrs.* od původních slov *Master* a *Mistress*. V roce 1886 vznikl první anglický slovník zkratk, který v té době zahrnoval asi 2500 běžně užívaných zkratk. (БОРИСОВ 1972: 9-10)

Tato diplomová práce zkoumá zkratky také v ruském jazyce, proto považujeme za neméně důležité, jakým způsobem je abreviace chápána v ruské lingvistice. I. G. Miloslavskij vymezuje abreviaci jako samostatný slovotvorný postup, jehož podstata tkví ve vzniku jednoho slova z různých typů zkracování. (МИЛОСЛАВСКИЙ 1999: 352). Stejnou definici najdeme i u V. V. Lopatina a I. S. Uluchanova. Ti navíc dodávají

základní charakteristiky slovotvorného formantu: „...а) произвольное уечение (безразличное к морфемному членению) основ входящих в мотивирующее словосочетание слов (последнее из которых может и не быть сокращено); б) единое основное ударение; в) система флексий в соответствии с отношением аббревиатуры к одному из типов склонения существительных...“ (ЛОПАТИН, УЛУХАНОВ 1980: 139)

Jiný ruský lingvista V. V. Borisov uvádí, že grafické zkratky jsou bezpochyby stejně staré jako samotné písemnictví, ale ve 20. století došlo k rapidnímu zvýšení používání všech druhů zkratk a abreviace je stále častějším jevem při rozvoji jazyka. Nové zákonitosti si našly své místo v jazyce, který se stejně jako společnost neustále vyvíjí. Díky vědecko-technické revoluci se v jazyce objevily nové poznatky, které daly možnost vzniku nových zkratk, a ty se pak musely v jazyce zakotvit. (БОРИСОВ 1972: 5-7)

V. V. Borisov si klade dvě otázky spojené s tématem zkratk. Proč vůbec zkratky vznikají (jaké jsou příčiny vzniku zkratk)? A jakým způsobem se zkratky tvoří? K příčinám vzniku zkratk Borisov řadí jednak mimojazykovou skutečnost (změna společenských poměrů, revoluce, technický pokrok aj.) a na druhé straně jazykovou skutečnost (jazykové návyky mluvčích, kontext, stereotyp původní lingvistické jednotky aj.). Někteří lingvisté (např. A. Martinet) vidí příčinu vzniku zkratk v celkovém principu ekonomie neboli zákonu nejmenšího úsilí, kdy se zkratka jeví jako výsledek zcela přirozeného jevu vynaložení co nejmenšího duševního a fyzického úsilí člověka k dosažení cíle. (БОРИСОВ 1972: 24-29)

V příspěvku J. Hrbáčka se dozvídáme o skutečnosti, že RJ na rozdíl od ČJ používá mnohem více zkratky apelatív. Zkrácená vlastní jména a názvy jsou příznačné pro oba jazyky. Z toho vyplývá, že zkratky v ruském lexiku zakotvily mnohem výrazněji a hlouběji než v ČJ. Tento jev můžeme pozorovat hlavně v období Sovětského svazu, kdy se zkratky jeví jako projev revoluce v jazyce. Určité množství zkratk z tohoto období se zachovalo do dnešních dob a podle stejného principu se v současné době tvoří zkratky nové. (HRBÁČEK 1967: 156-158)

3. Klasifikace zkratk

V několika odborných publikacích, které se věnují zkratkám, se dozvídáme o různých typech dělení zkratk. Některé skupiny zkratk se vyskytují ve všech publikacích (skupina iniciálových zkratk), jiné jsou specifické pro danou publikaci, potažmo autora. Například J. Hrbáček ve své monografii mezi zkratky zahrnuje všechny morfologické abreviaturní útvary, tedy i zkratková nebo zkrácená slova. Naopak syntaktické zkratky (univerbizace apod.) nezahrnuje do zkoumané oblasti zkratk. (HRBÁČEK 1979: 7-8). Pro srovnání uvádíme několik rozdělení a následné zhodnocení jednotlivých dělení zkratk. Tento jev nesourodosti klasifikace je dán zejména různorodou strukturou zkratk, jejich všestranným použitím v různých typech textů a následnou vzájemnou kombinací. Proto je zcela logická existence různých členění zkratk postavených na různých principech. (БОРИСОВ 1972: 110). Jasným příkladem zde může sloužit disertační práce A. P. Šapalovoj věnovaná obecné teorii abreviace, ve které je uvedeno 29 způsobů klasifikace zkratk postavených na různých hlediscích (srov. př. ШАПАЛОВА 2004: 408-421), např. dělení podle způsobu použití v komunikaci (grafické, lexikální), typu zkratky (fonetické, morfologické, syntaktické), ustálenosti v jazyce (standardní, okrajové), formální struktury (od jednoho do několika komponentů), atd.

3. 1 Klasifikace zkratk v českém jazyce

Členění zkratk podle J. Petra vychází z místa jejich vzniku a použití v textu. Rozlišujeme tři hlavní druhy zkratk. (PETR 1986: 518)

- grafické
- graficko-fonické (též nazývány iniciálové)
- fonické

Grafické zkratky vystupují v textu v podobě zkrácených tvarů, ale při jejich čtení se uplatňuje plná podoba původního výrazu. Jen v ojedinělých případech se vyslovuje zkrácená podoba. Jedná se o zkracované výrazy typu *kpt.* (*kapitán*), *mj.* (*mimo jiné*),

mil. (milion), apod. Za grafickými zkratkami se ve většině případů píše tečka. Výjimku tvoří všeobecně uznávané, právně zakotvené mezinárodní zkratky.

Graficko-fonické neboli iniciálové zkratky se tvoří z počátečních písmen víceslovných názvů a píší se bez teček. Tyto zkratky se obvykle píší hůlkovým písmem. Předložky a spojky se pro lepší orientaci v iniciálové zkratce většinou vynechávají a mnohdy dochází i k rozdělování zkratek do skupin (např. *LK UP – Lékařská fakulta Univerzity Palackého*). V některých případech zkratky neobsahují všechna počáteční písmena. (ZKRATKY INICIÁLOVÉ, www.prirucka.ujc.cas.cz). V kapitole č. 4 dále rozlišujeme různé druhy iniciálových zkratek. (srov. ЗЕМСКАЯ 2005: 286-287)

Poslední skupina čistě fonických zkratek má charakter zkratkového slova, jelikož se z hlediska tvarosloví a zvukové stránky jedná o samostatné slovo, jednu celistvou lexikální jednotku. Jedná-li se o obecné jméno, píše se fonická zkratka s malým písmenem. V případě vlastního názvu se zkratka píše s velkým písmenem. Rod zkratek určuje jejich zakončení, nikoli rod určujícího slova plné podoby (srov. správně tedy *ten Čedok*, nikoli *ta Čedok* podle slova kancelář – *Československá dopravní kancelář*). (ZKRATKOVÁ SLOVA, www.prirucka.ujc.cas.cz). V uvedeném typu zkratek často dochází k redundanci při jejich použití v textu (srov. př. *cestovní kancelář Čedok*).

Jiné členění zkratek nabízí P. Hauser, který podle způsobu vzniku rozlišuje zkratky na iniciálové a skupinové. První skupinu tvoří zkratky utvořené z prvních písmen víceslovných názvů (např. *USA, ODS* apod.) a tyto zkratky se píší velkými písmeny. Druhou oblast, skupinové zkratky, tvoří zkratky vzniklé z víceslovného názvu, ale pro zkratku se používá více písmen jednotlivých slov (např. *Čedok*) a velkým písmenem se píše jen první písmeno zkratky. (HAUSER 1980: 155)

J. Hrbáček napsal o zkratkách velké množství příspěvků v odborných časopisech a také monografii a hovoří o nich jako o fragmentech. Autor zkratky dělí následovně:

- zkratky grafické (srov. př.: *str., p.*)
- zkratky graficko-fonické
 - zkratky iniciálové (srov. př.: *PSC*)
 - zkratky morfémové (obsahují větší fragment než iniciálu)
 - zkrácená slova (srov. př.: *auto*)
 - zkratková slova (srov. př.: *Čedok*)

Pro označení smíšených typů zkratk používá autor termíny iniciálové zkratkové slovo, derivačně zkratkové slovo a derivačně zkrácené slovo. (HRBÁČEK 1979: 19)

M. Jelínek zkratky rozděluje do dvou hlavních skupin, podle použití velkých (majuskule) či malých písmen (minuskule). Minuskule vznikají z počátečních písmen víceslovných názvů, či ze skupiny počátečních písmen, případně ze skupiny souhlásek a píše se s tečkou. Jestliže se z některých zkratk stala značka, tečka se nepíše. Majuskule (neboli iniciálové značky, akronyma) se naopak píše velkými písmenami a jsou velmi populární, zvláště u vlastních názvů. Většina akronym se píše bez tečky. V poslední době bývá zásadní problém v tom, jakým způsobem se iniciálové zkratky čtou. Souvisí to především se zkratkami převzatými z AJ. Často vycházíme z toho, jak zkratka zdomácněla v našem prostředí. Střídáme použití české nebo anglické abecedy (např. zkratku *NHL* čteme [en há el] naproti tomu *BBC* čteme [bí bí sí]). Jako další skupinu autor vymezuje zkratková slova (neboli slabičné zkratky, kombinované zkratky), např. zkratkové slovo *Čedok*. A v neposlední řadě slovník rozlišuje skupinu hypokoristik a hovorové nebo slangové obměny apelativ, např. *Jarmila – Jarka, magnetofon – magneták, magič*. (JELÍNEK 2002: 565-566)

3. 2 Klasifikace zkratk v anglickém jazyce

V AJ můžeme abreviaci charakterizovat s pomocí D. Crystala, který rozděluje zkratky do šesti skupin, přičemž dodává poznámku, že někteří lingvisté první dvě skupiny nerozlišují (CRYSTAL 2003: 120):

- Initialisms (iniciály) – iniciálové zkratky, jejichž jednotlivá písmena se čtou samostatně (srov. př.: *BBC, USA*)
- Acronyms (akronyma) – zkratky, jejichž iniciály se čtou jako lexikální jednotka (srov. př.: *NATO, UNICEF*)
- Clipping (krácení) – části slova, které ve formě zkratky fungují jako samostatná jednotka (srov. př.: *ad* jako *advertisement*)
- Blends (složené zkratky) – lexikální jednotka, která vznikla spojením zkrácených tvarů dvou slov (srov. př.: *brunch* jako spojení slov *breakfast a lunch*)
- Awkward cases (pomezí případy) – nepatří ani do jedné ze čtyř kategorií, v některých případech mohou být použita buď jako akronyma, nebo iniciály,

případně jako mix obojího. (srov. př.: *CDROM* čteme jako [*sí-dí-rom*]). V případech, kdy se zkratka objevuje jako součást pojmenování často dochází k redundanci, odtud anglický žertovný termín *redundant acronym syndrome* (*RAS syndrom*), srov. př.: *PIN number* (*personal identification number number*), *ATM machine* (*automatic teller machine machine*). Tento jazykový jev je známý i v češtině, a to zejména v případech přejímání iniciálové zkratky z cizího jazyka, srov. př.: *virus HIV* (*Human Immunodeficiency Virus*), *formát PDF* (*Portable Document Format*).

- *Facetious forms* (vtipné formy) – vznikají vtipné zkratky, často vytvořené uživateli náhodně (srov. př.: *TGIF* – *Thank God It's Friday*). V ČJ tomuto typu odpovídá např. chatovací zkratka *mtmr* – *Mám tě moc rád/a*. (CHATOVACÍ ZKRATKY, www.zkratky.cz). Chatovací zkratky přejaté z AJ jsou v českém prostředí také populární.

3. 3 Klasifikace zkratek v ruském jazyce

Monografie V. V. Borisova věnovaná zkratkám hovoří o základním členění zkratek na dvě hlavní skupiny. První skupinu tvoří zkratky *grafické* a druhou skupinu zkratky *lexikální*. Pod pojmem grafické zkratky rozumíme zkratky v písemné podobě, které nemají odpovídající ekvivalent v mluvené podobě, a tudíž se vyslovují jako plná, nezkrácená slova. Jde v podstatě o specifický stenografický způsob zápisu slov nebo slovních spojení. Tato skupina grafických zkratek je totožná se skupinou grafických zkratek v případě dělení J. Petra (1986), kdy se také ve většině případů vyslovuje plná podoba slova. V ruštině grafické zkratky rozdělujeme do šesti skupin podle způsobů jejich zápisu: (БОРИСОВ 1972: 110-112)

- zkratky s tečkou (точечные сокращения), srov. př.: *г.* – *год*
- zkratky se spojovníkem (дефисные сокращения), srov. př.: *ин-т* – *институт*
- zkratky s lomítkem (косослинейные сокращения), srov. př.: *п/о* – *почтовое отделение*
- zkratky psané kurzívou (курсивные сокращения), srov. př.: *г* – *грамм*
- nulové zkratky (нулевые сокращения), srov. př.: *м* – *метр*
- kombinované zkratky (комбинированные сокращения), srov. př.: *ж.-д.* – *железнодорожный*

Kromě výše uvedených šesti skupin rozdělujeme grafické zkratky do dvou oblastí podle toho, s jakou frekvencí se používají. Proto můžeme vymezit skupinu okazionalizmů a proti ní stojící skupinu standardních, obecně platných zkratk. Každý člověk, který píše vlastní text, v něm může použít své zkratky s náležitým vysvětlením.

Druhou skupinu lexikálních zkratk charakterizujeme jako obtížně definovatelnou, kvůli jejich nestandardní struktuře, větší variabilitě, vzájemnému působení různých způsobů abreviace a také vlivem jiných slovotvorných postupů. Nicméně je můžeme rozdělit do dvou základních skupin: (БОРИСОВ 1972: 120-121)

- syntaktické (např. univerbizace, elipsa)
- morfologické
 - zkrácená slova (усечения)
 - iniciálové zkratky (инициальные сокращения, аббревиатуры)
 - smíšené typy (сокращения смещанного типа)

Zkrácená slova V. V. Borisov dále dělí podle toho, jaká část slova se odstraní, „usekne“. Takže jde o useknutí koncové části, počáteční části nebo koncové i počáteční části zároveň. Iniciálové zkratky dělí podle jejich fonetické struktury na tři druhy: iniciálové (písmenné) zkratky, které se vyslovují po jednotlivých písmenech abecedy; iniciálové zvukové zkratky, jež se vyslovují jako jednotné slovo a skupinu iniciálovo-zvukových zkratk, která je kombinací dvou předchozích druhů. Do skupiny smíšených typů řadíme „smrštěné“ útvary, kdy z původního pojmenování odstraníme prostřední část slova, nebo jde o křížená (kontaminovaná) slova a slovní spojení jako např. *gumoví medvídci* = *gumídci* apod. (БОРИСОВ 1972: 121-126)

Ruská lingvistka Je. A. Zemskaja (ЗЕМСКАЯ 2005: 286-290) ve své práci zdůrazňuje, že vznik tzv. „сложносокращенных слов“ je možný pouze u podstatných jmen. Autorka do této skupiny řadí kromě zkratkových slov také iniciálové zkratky všech typů. (srov. HRBÁČEK 1979: 19). Jako druhou velkou skupinu autorka vymezuje tzv. „сокращенные слова“, kterou charakterizuje jako „... усечение производящей основы по аббревиатурному способу...“ a také zdůrazňuje, že vznik těchto (zkrácených) slov je možný pouze u podstatných jmen. Takto zkrácené útvary postupně ztratily svůj původně snížený stylistický odstín. Dělení zkratk Je. A. Zemskoj je následovné:

Сложносокращенные слова

- derivát sestává z několika počátečních částí slov, srov. př.: *комсомол* – *коммунистический союз молодёжи*
- derivát sestává z počáteční části prvního slova a celé části druhého slova, srov. př.: *хозрасчет* – *хозяйственный расчет*
- derivát sestává z počátečních písmen každého slova, srov. př.: *МГУ* – *Московский государственный университет*
- derivát sestává z počátečních hlásek každého slova, srov. př.: *вуз* – *высшее учебное заведение*
- derivát sestává z počátečních hlásek prvních slov a počáteční části posledního slova, srov. př.: *ИМЛИ* – *Институт мировой литературы*
- derivát sestává z počáteční části prvního slova a koncové části posledního slova, srov. př.: *мотель* – *моторизованный отель*

Сокращенные слова

- zkrácená slova, srov. př.: *маг* – *магнитофон*
- zkrácená slova + sufixace, srov. př.: *телик* – *телевизор*

Z předchozích odlišných pohledů na klasifikaci zkratk můžeme říci, že všechny tři jazyky vyvozují několik stejných skupin zkrácených tvarů, i když se v jednotlivých publikacích nazývají různě. Doposud chybí jednotná klasifikace, která by byla aplikovatelná ve více jazycích. Jednou ze společných skupin jsou iniciálové zkratky. Vzhledem k jejich odlišné grafické podobě v textu (píší se velkými písmeny) jsou nepřehlédnutelné a lehce zapamatovatelné. Další skupinou jsou zkrácená slova, která se mechanicky zkracují pouhým „useknutím“ plného pojmenování (srov. př.: anglicky *ad* – *advertisement*, česky: *auto* – *automobil*, ruský: *зам* – *заместитель*). Zkratková slova jsou specifickou skupinou zkratk nejvíce příznačných pro RJ. Pro lepší orientaci a přehlednost budeme dále v textu využívat dělení J. Hrbáčka (1979), jelikož jde o velmi přehledné dělení a pro další využití v praktické části nejvhodnější.

4. Tvoření zkratk

V předchozích dvou kapitolách jsme si vysvětlili, proč zkratky vznikají a proč jim lingvisté po celém světě věnují takovou pozornost. Samotný proces tvoření zkratk je důležité pochopit pro správnou interpretaci praktické části této diplomové práce. Stejně jako celý jazykový systém jsou i zkratky výsledkem neustálé proměny a rozvoje společnosti. Nově vzniklé zkratky pronikají do všech oblastí. Pár slov o tvoření zkratk jsme zmínili v kapitole č. 3, v této části se podíváme na problematiku podrobněji.

Samotný proces tvoření zkratk můžeme rozdělit do dvou skupin: jedná-li se o slovotvorný jev nebo nikoli, protože ne všechny zkrácené útvary můžeme považovat za jev slovotvorný. J. Hrbáček považuje za „skutečné tvoření nových lexikálních jednotek pouze vznik zkratkových slov, jejichž význam je sice totožný s výchozím souslovným pojmenováním, ale formou se liší natolik od „fundujících“ pojmenování, že jde nepochybně o jev slovotvorný.“ (HRBÁČEK 1972: 127). Ostatní způsoby autor pokládá za jev mechanický. V rámci disertační práce A. P. Šapalovoj byla rozhodující přítomnost plné i zkrácené formy v jazyce, na základě které určíme, jedná-li se o jev slovotvorný. (ШАПАЛОВА 2004: 62)

V současném RJ existují nové tendence tvorby zkratk. Jde především o to, že nově vzniklá zkratka musí „...быть благозвучной, многосонорной, не вызывающей нежелательных ассоций...; ...и желательно, чтобы аббревиатура напоминала обычное слово, вплоть до полной омонимии, напр. АМУР – автоматическая машина для управления и регулирования...“ (ЗЕМСКАЯ, Е. А. 2005: 289). Pro RJ i ČJ je příznačná produktivnost zkratk, používaná zejména v hovorovém lexiku (srov. př. *odeesák, мхатовец, комсомолец*).

V následujících třech podkapitolách se soustředíme na tvoření zkratk, podle klasifikace J. Hrbáčka (1979) s upřesněním Je. A. Zemskoj (2005).

4. 1 Grafické zkratky

Grafické zkratky jsou podle J. Hrbáčka (1979) jen projevem písma a nepatří do jazykového systému. Tvoření grafických zkratk se odvíjí od toho, jaká část lexikální jednotky se zkracuje. Zvuková podoba grafických zkratk je stejná jako u plného pojmenování, jelikož se ve většině případu vyslovuje plná podoba slova. Grafické

zkratky třídíme na základě zkracované části (první písmeno slova, první a poslední písmeno slova apod.). Takovým způsobem můžeme tvořit nepřeborné množství individuálních grafických zkratek, ale nesmíme opomíjet srozumitelnost zkratky pro čtenáře. Většina grafických zkratek využívá interpunkční znaménko, konkrétně tečku. Můžeme tvořit jednoduché iniciálové grafické zkratky (*r.* – *rok*, pouze první litera lexikální jednotky), složené iniciálové grafické zkratky (*n. l.* – *našeho letopočtu*, po sobě jdoucí litery lexikální jednotky), rámcové grafické zkratky (*fa* – *firma*, první a poslední litera lexikální jednotky), lineární grafické zkratky (*str.* – *strana*, více liter lexikální jednotky), skeletové grafické zkratky (*mjr.* – *major*, kombinují vybrané litery lexikální jednotky) a složené grafické zkratky (*pplk.* – *podplukovník*, dochází ke smíšení předchozích postupů). (HRBÁČEK 1979: 54)

4. 2 Iniciálové zkratky

Iniciálové zkratky, stejně jako zkrácená slova, vznikají většinou mechanicky, a proto ani tuto skupinu slov J. Hrbáček (1972) nepovažuje za slovotvornou. Tato skupina zkratek se tvoří z počátečních liter nebo fonémů skupin slov či spojením liter i fonémů do jedné zkratky. Při tvoření, a hlavně následném používání iniciálových zkratek je proto nutné rozlišovat, jakým způsobem jsou tvořeny. Takto rozlišuje zkratky D. Crystal (2003), Je. A. Zemskaja (2005) i J. Hrbáček (1979). Správné určení typu iniciálové zkratky nám pomůže v jejím vhodném použití v textu (jak v mluvené, tak v psané podobě). Následující dělení ukazuje způsob tvoření iniciálových zkratek podrobněji:

- iniciálové zkratky tvořené z počátečních liter, které se čtou jako jedno slovo, taktéž nazývaná akronyma, srov. př.: *OPEC*, *MXAT*, *laser* z anglického (*Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation*). Součástí iniciálových zkratek může být i spojka (např. *AuΦ* – *аргументы и факты*)
- iniciálové zkratky utvořené z počátečních fonémů, které se tak i čtou, srov. př.: *FBI* (čteme *ef, bí, aj*), *ВДХХ* (čteme *vé, dé, en, chá*), *KDU-ČSL* (čteme *ká, dé, ú, čé, es, el*). Tento typ iniciálových zkratek se zpravidla neskloňuje, tj. nechová se jako samostatná lexikální jednotka. I když v hovorové řeči jsou známy i případy skloňování těchto zkratek.
- iniciálové zkratky, které jsou složeny z dvou předchozích typů, srov. př.: zmiňované *CDROM* (čteme *sí-dí-rom*). Do této skupiny složených zkratek

můžeme zařadit případy smíšených iniciálových zkratk, např. v RJ spojení obecného výrazu a iniciálové zkratky, často s využitím latinky (např. *PR-компания*), případně složenina iniciály a slabiky (např. *СИЗО – следственный изолятор*). (KŠANDOVÁ 2013: 116)

4. 3 Zkrácená slova

Zkrácená slova se ve většině případů zkracují mechanicky, proto se nejedná o slovotvorný prostředek. V ČJ je takových slov méně než např. v RJ či AJ. Pouze ta zkrácená slova, která se v textech vyskytují často a jsou mluvčím známá, můžeme považovat za slovotvorný postup, např. slova *bezva* či *senza*. Tato slova nejsou součástí spisovné češtiny. J. Hrbáček považuje zkrácená slova, která nevznikla mechanicky, např. *dr.*, *mjr.* apod. za jev neslovotvorný. Potřeba takto zkracovat slova vznikla pouze z potřeby „komunikativní zřetelnosti.“ (HRBÁČEK 1972: 124-125)

Profesor R. Nordquist popisuje zkracování slov jako „process of forming a new word by dropping one or more syllables from a polysyllabic word.“ Takto zkrácené výrazy mají často neformální charakter a někdy mohou v každodenním používání nahradit původní slovo (srov. př.: *piano – pianoforte* v AJ). (NORDQUIST 2017: www.thoughtco.com)

4. 4 Zkratková slova

Skupinu zkratkových slov, kterou J. Hrbáček považuje za slovotvornou, můžeme podle jejich tvoření rozdělit do dvou skupin a několika podskupin podle jejich struktury slov: (HRBÁČEK 1972: 127-129)

- zkratková slova, která mají strukturu nesložených slov
 - morfologický typ, mající značkový charakter s nerozeznatelnou technikou zkracování, srov. př.: *Čedok*
 - derivační typ, u kterého vznikají odvozeniny ze zkratkového základu, srov. př.: *esenbák*
- zkratková slova, která mají strukturu složených slov
 - spojení úplného slova a morfému (nelze určit, jestli se jedná o předponu či příponu), přičemž zkrácený komponent může být i na druhém místě, srov. př.: *motorest*

- zkratková slova charakteru spřahování, mající výraznější kompozitní charakter, srov. př.: *Pragoinvest*
- mechanicky zkrácená zkratková slova (obě dvě části), jejich fragmenty obvykle neodpovídají morfémům nezkrácených slov, avšak někteří lingvisté termín morfém a fragment ztotožňují. Zavřené slabiky lze v těchto zkratkových slovech snadněji významově rozluštit než slova s otevřenými slabikami, např. umprum

V RJ se setkáme se zkratkovými slovy, která mohou být tvořena různými postupy spojování víceslovných pojmenování: (ЗЕМСКАЯ 2005: 286-287)

- zkrácená je jen první lexikální jednotka slovního spojení (často se jedná o spojení adjektiva a substantiva, srov. př.: *госбюджет – государственный бюджет*, případně dvou substantiv, srov. př.: *заместитель директора – замдиректора*)
- zkracují se počáteční části víceslovného spojení, srov. př.: *комсомол – коммунистический союз молодежи*). Tuto skupinu nazývá L. S. Filippova „слоговые аббревиатуры“, ale také dodává, že „название слоговые условное: точное членение на слоги не соблюдается, как не учитывается и морфемное деление слова.“ (ФИЛИППОВА 2009: 167)
- zkracuje se více částí slovního spojení (spojení počáteční části prvního slova a koncové části druhého slova, srov. př.: *экобус – экологический автобус*)

V tomto ohledu je RJ daleko rozmanitější a využívá těchto částečně zkrácených slov daleko více než ČJ nebo AJ.

O tom, že je pozice abreviace mezi ostatními slovotvornými postupy nejasná a každý lingvista k ní přistupuje jinak, svědčí kapitola v knize Je. A. Zemskoj, která sama říká, že určit roli abreviace v systému současné slovotvorby není jednoduché. Autorka na rozdíl od J. Hrbáčka považuje všechny abreviaturní postupy za slovotvorné. Je. A. Zemskaja hovoří o tom, že v každém jazyce převládá jiný typ abreviace, přičemž jejich použití je spojeno se stylem, v jakém se mluvčí pohybuje. Ať už jde o styl publicistický, administrativní, či odborný, tedy ty, které například v RJ využívají abreviatury nejčastěji. (ЗЕМСКАЯ 2007: 52-53). Dalším důkazem nejednotnosti v oblasti abreviace je rozdílné používání termínu, např. lingvisté Hauser a Kšandová zaměňují částečně zkrácené slovo a částečně zkratkové slovo. (srov. př. KŠANDOVÁ 2013: 117)

5. Proces překladu

Na termín překlad můžeme, stejně jako A. L. Semjonov, nahlížet ze dvou stran. Jednak je překlad vnímán jako proces, ve kterém dochází k transformaci textu výchozího jazyka (VJ) do cílového jazyka (CJ) a na druhé straně je překlad definován jako výsledek procesu překladatelské činnosti. (СЕМЁНОВ 2013: 21). Nicméně tady musíme zdůraznit odkaz V. N. Komissarova, že do překladatelské činnosti nevstupují jen jazyky jako takové, ale také kultura, tradice, osobnost překladatele, různá úroveň myšlení, psychologie, znalost literatury, historie apod. Zejména osobnost překladatele je při překladu zásadní, protože on je tím spojovacím článkem mezi VJ a CJ. (КОМИССАРОВ 2017: 30). Stejně se na roli překladatele dívá i Je. D. Andrejeva, která překladatele vnímá jako zprostředkovatele dvou odlišných kultur a odvozuje jeho úspěch na základě znalostí bezprostředně svázaných s kulturou dané společnosti. (АНДРЕЕВА 2015: 89). V rámci teorie překládání bylo napsáno mnoho odborných prací a článků, zejména co se týče synchronního aspektu překladu.

Hlavní problémy podle V. N. Komissarova (2017: 31), se kterými se překladatel setkává, souvisí s jedinečností každého jazyka a s tím spojený způsob pojmenování předmětů a situací, či odlišné realie. Dále to jsou podle A. L. Semjonova (2013: 22) otázky související s: „переводимостью, эквивалентностью, нормативностью и качеством перевода.“ Právě teorie (ne)přeložitelnosti se jeví předmětem dlouhodobých sporů mezi překladateli. Zmiňovaný V. N. Komissarov (2017: 32) se vyjádřil o této teorii přesně, když napsal: „Получалось парадоксальное положение: практическая деятельность, которая осуществлялась на протяжении многих веков, оказывалась теоретически невозможной и как бы несуществующей.“

V. S. Vinogradov rozdělil samotný proces překladu na dvě fáze:

- součástí první fáze je seznámení s textem ve výchozím jazyce
- druhá fáze má za úkol reprodukovat text v cílovém jazyce

Obě dvě části vyžadují kognitivní a tvůrčí přístup k práci, takže mezi hlavní metody práce překladatele patří analýza a syntéza, které prostupují oběma fázemi. (ВИНОГРАДОВ 2004: 30)

Někteří současní čeští lingvisté, např. Z. Vychodilová se přiklánějí k teorii trojfázového překladatelského procesu, jak jej v minulém století ve své práci Umění překladu definoval J. Levý. (LEVÝ 2012: 50-77). Tyto tři části se týkají pochopení, interpretace a přestylizování předlohy. (VYCHODILOVÁ 2013: 27-29)

5. 1 Proces překladu zkratk

Zkratky, stejně jako jiné lexikální útvary, využívají stejné principy a postupy v procesu překladu. (srov. VYCHODILOVÁ 2013: 35-47). Hlavní rozdíl v překladu a přejímání anglických zkratk do ČJ a RJ spočívá v používání transliterace. Tento jazykový jev je typický při překládání mezi jazyky s odlišným písmem, tj. jiným grafickým záznamem. (KRČMOVÁ 2007, www.is.muni.cz). Co se týče transkripce, tedy záznamu zvukové podoby řeči, je v RJ tento jev také daleko častější než v ČJ.

V následujícím odstavci představujeme jeden z postupů překládání zkratk. Tento postup ve své monografii uvádí A. P. Šapalova (ШАПАЛОВА 2003: 295) a je doplněn o naše vlastní zkušenosti, které se objevují při zkoumání ukázek v praktické části této diplomové práce (zejména bod č. 2 a 3):

1. rozpoznat zkratku (je-li v textu vyznačena graficky, je práce snazší)
2. analyzovat kontext (určit funkční styl, mluvčího apod.)
3. pomoci slovníku či jiné pomůcky nalézt význam zkratky
4. analyzovat strukturu zkratky (počet komponentů, podobu plného pojmenování)
5. použít analogii (včetně srovnání použití zkratky v podobných textech)

Uvedená metoda není závazná. V některých případech lze jednotlivé body metody buď vynechat, nebo doplnit o vlastní. Nicméně vždy musí být některé body procesu zastoupeny, např. analýza kontextu zkratky. Zkratka CV má v ruštině několik ekvivalentů (краткая автобиография, резюме, биография) a v následujícím příkladu je pro překlad kontext rozhodující:

„Now, though, some sources have started to fill in the gaps in the secretive Mr Steele’s CV.

Но теперь некоторые источники начали заполнять пробелы в скрытой биографии г-на Стила.“ (КУЛИКОВА 2017: www.ciberleninka.ru)

5. 1. 1 Překlad zkratk do českého jazyka

V ČJ používáme dva základní způsoby překladu zkratk z AJ, jak je uvádí J. Jelínková (JELÍNKOVÁ 2012: 60):

- zachování původní zkratky a překlad výchozího plného pojmenování
 - *USA (United States of America) = USA (Spojené státy Americké)*
- rozšifrování zkratky, překlad plného pojmenování a na základě překladu vytvoření české zkratky
 - *ILO (International Labour Organization) = MOP (Mezinárodní organizace práce)*

K těmto dvěma způsobům dodáváme ještě třetí, zjištěný při analýze vlastního praktického materiálu.

- překlad původního motivujícího spojení v těch případech, kdy zkratka v ČJ neexistuje vůbec, nebo se používá velmi zřídka
 - *Cc, Bcc (Carbon Copy, Blind Carbon Copy) = kopie, skrytá kopie*

5. 1. 2 Překlad zkratk do ruského jazyka

V RJ existuje šest základních způsobů překladu cizojazyčných zkratk tak, jak je uvádí A. P. Šapalova (ШАПАЛОВА 2003: 312-320) či obdobně A. Paršin (ПАРШИН 2000: www.teneta.rinet.ru). V našem kontextu je můžeme aplikovat na přejímání z AJ. V praktickém materiálu jsme narazili na překrývání se některých způsobů překladu (viz kap. 7. 1 a 7. 2):

- překlad anglické zkratky zkratkou vzniklou v ruštině na základě překladu původního anglického spojení
 - *USA (United States of America) = США (Соединённые Штаты Америки)*, (srov. př. v kapitole 5.1.1)
- transplantace anglické zkratky
 - *SDK (Software Development Kit) = SDK (набор средств разработки)*
- překlad anglické zkratky pomocí transliterace
 - *GATS (General Agreement on Trade in Services) = ГАТС (Генеральное соглашение по торговле услугами)*
- překlad anglické zkratky pomocí transkripce

- *CNN (Cabel News Network) = Си-Эн-Эн*
- překlad původního motivujícího spojení v těch případech, kdy v ruském jazyce neexistuje žádný zkratkovitý ekvivalent, zkratka se nepoužívá nebo se z nějakého důvodu nevyskytuje
 - *B. A. (Bachelor of Arts) = бакалавр гуманитарных наук*
- opisný překlad anglické zkratky
 - *DINKS (dual income, no kids) = семья, в которой оба супруга работают, но не имеют детей*

Vzhledem k charakteru diplomové práce neuvádíme podrobnou překladatelskou teorii, ale pro potřeby seznámení s touto disciplínou pouze předkládáme její základní principy, zásady a problémy. Na tomto místě můžeme odvodit, že zkratky mají svůj specifický postup při překládání a využívají podobné překladatelské transformace jako jiné lexikální útvary. Uvedený postup překladu zkratek se může u každého překladatele lišit. Ruský jazyk se na první pohled od českého jazyka odlišuje tím, že při přejímání zkratek z cizích jazyků využívá mnohem častěji transplantaci, transliteraci a transkripci což souvisí s odlišným grafickým záznamem obou jazyků. Lze si také všimnout, že RJ i ČJ překládají stejné zkratky jinou překladatelskou transformací (srov. př.: USA/США).

6. Zkratky v administrativním stylu

S pojmem administrativní styl je svázaná institucionální sféra, která tento styl využívá nejčastěji. Tento funkční styl vyžaduje přesnost a jednoznačnost, co se týče správné formulace textu, aby u recipienta nedošlo k nesprávnému pochopení obsahu. Proto musí být autor administrativního textu maximálně výstižný a nemůže svobodně používat synonyma a hyperonyma. (HOFFMANOVÁ a kol. 2016: 158-159)

M. Čechová zdůrazňuje, že hranice administrativního stylu s ostatními věcnými styly není zcela zřetelná a pro správné určení toho či onoho stylu vždy záleží na konkrétním jazykovém projevu. K základním jazykovým rysům administrativního stylu patří výskyt substantiv (termíny, propria), deverbativních adjektiv, číslovek a nedějových sloves. Charakteristika textů souvisí s ekonomičností, rychlostí a stručností sdělení, proto je velmi časté použití zkratk, zkratkových slov a značek. Lexikální stránka administrativního stylu je na rozdíl od jiných funkčních stylů chudá a omezuje se pouze na standardizované lexikální útvary. (ČECHOVÁ 2008: 232-236)

Základním požadavkem použití zkratk v administrativním stylu je, stejně jako v jiných funkčních stylech, jejich správná interpretace jak adresátem, tak příjemcem. Vzhledem k jednomu z požadavků administrativního stylu – ekonomičnost, se jeví jejich použití jako logický krok. Také požadovaná jednotnost lexikálních útvarů umožňuje zkratky v administrativním stylu využívat. Příkladem může sloužit záhlaví obchodních smluv, kde bývají často použity zkratky (např. *číslo OP, RČ, IBAN, DIČ, IČ*) případně citace zákonů, která vyžaduje použití zkratk a značek (např. *podle ust. § 1746 odst. 2 z. č. 89/2012 Sb.*). Často dochází k nadužívání zkratk v administrativním stylu. I M. Čechová (2008) podotýká, že se v praxi někdy zkratk a zkratkových slov nadužívá, což vede k nezřetelnosti komunikátu.

Ačkoli má většina dokumentů administrativního stylu jednotnou podobu a na středních ekonomických školách jsou oficiální dokumenty a jejich šablonovité psaní předmětem výuky, dochází k problému redundance a přílišné strojenosti a nepřirozenosti textů. Výsledkem může být nepochopení ze strany čtenáře – laika.

Co se týče slohových útvarů administrativního stylu, opět se odkazujeme na M. Čechovou, která hovoří o značné žánrové rozmanitosti administrativních textů. Často se

některé útvary překrývají s ostatními styly (zpráva, oznámení, inzerát apod.). Nemůžeme tak s jistotou tvrdit, že dlouhé věty jsou pro tento styl typické. Vždy záleží na použití žánrové formy, kterou si autor zvolí. V našem případě se v excerpovaném materiálu objevují texty oficiálního charakteru (dokumenty, smlouvy), dále výroční zprávy, které mohou být na pomezí administrativního a publicistického stylu a v neposlední řadě prohlášení o ochraně dat, používání souborů cookie a zásady ochrany osobních dat vybraných webových stránek.

V anglicky mluvících zemích se již od roku 1979 snaží o zjednodušení a přiblížení veřejnosti oficiálních dokumentů, zpráv a publikací kampaň Plain English. Tato kampaň spolupracuje s organizacemi po celém světě a jejím hlavním cílem je pomáhat těmto organizacím vytvářet co nejsrozumitelnější tiskové zprávy a oficiální dokumenty. (PLAIN ENGLISH CAMPAING: <http://www.plainenglish.co.uk/about-us.html>)

7. Translatologická analýza excerpovaného materiálu

V praktické části diplomové práce se věnujeme analýze vybraných administrativních textů. Součástí analýzy jsou příklady použití zkratk z excerpovaného materiálu nejprve v anglicko-české jazykové mutaci, poté v anglicko-ruské jazykové mutaci. Celkové analýze podrobujeme 27 různých textů, ve kterých se objevuje okolo 490 způsobů použití zkratk ve dvou jazycích.

Hlavním zdrojem praktického materiálu jsou oficiální dokumenty, především smlouvy, úmluvy, výroční zprávy, zásady ochrany osobních údajů webových stránek, prohlášení o právech a povinnostech, smluvní podmínky a podmínky použití webových stránek. Z celkového množství excerpovaného materiálu je 50 % ve třech jazykových mutacích, a to hlavně z důvodu obtížnosti nalezení požadovaného trojjazyčného materiálu, jehož výchozím jazykem by byla angličtina. Právě tato skutečnost znesnadňuje nalezení požadovaného množství praktického materiálu. Zbylých 50 % textu (potažmo zkratk v nich) je ve dvojjazyčné mutaci, a to anglicko-české a anglicko-ruské. Poslední zmiňované texty se týkají výroční zprávy a zprávy o činnosti. Zásady ochrany osobních údajů a podmínky použití jednotlivých webových stránek nalezneme většinou k dispozici v několika desítkách jazyků, proto se tento materiál jeví jako nejvhodnější a nejčastější (21 textů), co se týče požadovaného vzorku. Jedná se o světové organizace včetně společností Facebook, Google, Microsoft, Instagram, Tripadvisor, Booking, Apple, Samsung, Uber, LinkedIn a Nestlé. V tomto typu dokumentů mají velké zastoupení zkratky z oblasti informačních a komunikačních technologií. Tyto zkratky si většinou jak v RJ, tak i v ČJ zachovávají původní anglickou podobu. V RJ se jedná o překladatelský postup transplantace, v českém jazyce jde o zachování původní zkratky (srov. kap. 5. 1. 1 a 5. 1. 2). Tato překladatelská řešení jsou důkazem globálního rozšíření angličtiny v oblasti výpočetní techniky. Nevýhodou tohoto typu zkratk je jejich častá opakovatelnost, proto jsme museli při hledání vhodného materiálu zvolit odlišné typy administrativních textů.

Do další analyzované oblasti spadají úmluvy, deklaráce a světové dohody. Tento typ textů je osobitý tím, že zkratky v něm jsou ve zkoumaných jazycích pevně zakotvené. Nejčastěji se v textech objevují názvy světových organizací jako GATS, WTO,

UNESCO a další, které mají v ČJ a RJ své ekvivalenty. V jednotlivých příkladech jsme zkoumali četnost jejich výskytu.

V následujících podkapitolách demonstrujeme na příkladech z praktického materiálu všechny překladatelské postupy u zkratkovitých lexikálních jednotek tak, jak je uvádíme v kapitole 5. V samostatné podkapitole pak uvádíme tzv. speciální případy, kdy se zkratka objevila buď v ruštině nebo v češtině, ovšem ve výchozím anglickém textu zkratka z nějakého důvodu nebyla použita nebo neexistuje.

7. 1 Anglicko-české texty

V anglicko-české verzi administrativních textů rozlišujeme 3 způsoby překládání zkratek tak, jak uvádí J. Jelínková v kapitole 5. 1. 1. Některé překladatelské postupy se mohou překrývat, nebo je v jednom textu v případě použití jedné zkratky zastoupeno více způsobů. Zkratka *ECB* (*Evropská centrální banka*), která odpovídá anglickému *ECB* (*European Central Bank*), by na první pohled mohla odpovídat postupu zachování anglické zkratky. Vzhledem k tomu, že se výslovnost obou zkratek liší, spadá tato zkratka do kategorie vytvoření české zkratky. (srov. kap. 7. 1. 1 a 7. 1. 2). (ANNUAL REPORT 2017: <http://www.ecb.europa.eu/pub/annual/html/ar2017.en.html>)

7. 1. 1 Zachování anglické zkratky

Tento způsob přejímání zkratek se v ČJ jeví jako nejčastější v excerpovaném vzorku administrativních textů. Motivující spojení *Person-to-Person* je v českém překladu v úvodu textu přeloženo, ale anglická zkratka *P2P* zůstává zachována ve funkci zástupného pojmenování. Lze si všimnout, že český text zachovává zkratku *P2P* na stejných místech jako text anglický s tím rozdílem, že v české verzi je zkratka uvozena obecným substantivem nebo vysvětlujícím obratem. Tato explikace pomáhá čtenáři v lepší orientaci v textu a usnadňuje mu pochopení zkratky, srov. př. v textu:

Anglicky

Česky

<p><i>Person-to-Person transfer of electronic value ("P2P") may be made available to you in the Messenger service at our sole discretion. If you use P2P, you consent to the following applicable risks and other terms: ...</i></p> <p><i>...P2P is not intended to be used for business, commercial, or merchant</i></p>	<p><i>Převod elektronické hodnoty mezi jednotlivci („P2P“) vám můžeme podle vlastního uvážení zpřístupnit ve službě Messenger. Pokud používáte službu P2P, souhlasíte s následujícími potenciálními riziky a dalšími podmínkami: ...</i></p> <p><i>...Služba P2P není určena pro firemní, komerční nebo obchodní</i></p>
--	--

<p><i>transactions and such use may be discontinued without notice by us at any time...</i></p> <p><i>...If you receive and accept a P2P transfer you are liable to us for not only the payment but also any fees that may result from a later invalidation of that payment for any reason, including without limitation if you lose a claim or a chargeback, or if the payment is reversed...</i></p> <p><i>...P2P use is at your sole risk and we assume no responsibility for the underlying transaction of funds, or the actions or identity of any transfer recipient or sender. Disputes regarding funds are between you and the sender of a payment. If a sender files a claim for a chargeback after a P2P transaction, we are not responsible for determining the veracity of claims or the disposition of the payment.</i></p> <p><i>...Use of P2P may subject you to fees including without limitation those from third parties, such as reversal charges or other fees for insufficient funds if your attempted payment is rejected...</i></p> <p><i>...P2P must be used in compliance with applicable law and may not be used in connection with any illegal or illicit transaction...</i></p> <p>(COMMUNITY PAYMENT TERMS: https://www.facebook.com/payments_ terms)</p>	<p><i>transakce. Takové použití můžeme kdykoli bez upozornění zablokovat...</i></p> <p><i>...Pokud obdržíte a přijmete převod typu P2P, máte vůči nám odpovědnost nejen za samotnou platbu, ale také za poplatky spojené s případným pozdějším zneplatněním dané platby uskutečněným z jakéhokoli důvodu, například v případě prohrané žaloby, stornování platby nebo když dojde k vrácení platby...</i></p> <p><i>...Službu P2P používáte na vlastní riziko a my nepřebíráme žádnou odpovědnost za základní finanční transakci ani za jednání či identitu příjemce či odesílatele převodu. Spory týkající se finančních prostředků jsou mezi vámi a odesílatelem platby. Pokud odesílatel po transakci typu P2P vznesl nárok na vrácení platby, nezodpovídáme za posouzení platnosti nároků nebo zpracování platby...</i></p> <p><i>...Použití služby P2P může být spojeno s poplatky například účtovanými třetími stranami, jako jsou poplatky za vrácení nebo jiné poplatky za nedostatečnou výši finančních prostředků v případě odmítnutého pokusu o platbu...</i></p> <p><i>...Službu P2P je nutné používat v souladu s platnými právními předpisy a nesmí se používat ve spojení s nezákonnou nebo nepřípustnou transakcí...</i></p> <p>(KOMUNITNÍ PODMÍNKY SLUŽBY PLATBY: https://www.facebook.com/payments_ terms)</p>
--	---

Další ukázka z excerpovaného materiálu, která si v ČJ zachovává stejnou grafickou podobu jako v AJ, je zkratka *SDK* (*software development kit*) použitá v Prohlášení o souborech cookie společnosti Uber. Stejně jako v minulém příkladu, si ČJ zachovává zkratku *SDK*, avšak původní plné pojmenování je v úvodu textu přeloženo do češtiny pomocí formální metody – změna pořádku slov. Můžeme si všimnout (a není to jediný případ), že anglická zkratka obsahuje vyjádření plurálu, srov. př. v textu:

Anglicky

Česky

<p>...“Software Development Kits” (also called SDKs) function like pixels and cookies, but operate in the mobile app context where pixels and cookies cannot always function. The primary app developer can install pieces of code (the SDK) from partners in the app, and thereby allow the partner to collect certain information about user interaction with the app and information about the user device and network information...</p> <p>(COOKIE POLICY GLOBAL: https://www.uber.com/en-CZ/legal/privacy/cookies/en/)</p>	<p>...Sady pro vývoj softwaru“ (nazývané také SDK) fungují jako pixely a soubory cookie, ale jsou provozovány v kontextu mobilních aplikací, kde občas pixely a soubory cookie nemohou fungovat. Primární vývojář aplikace může instalovat části kódu (SDK) od partnerů v aplikaci a může tak partnerovi umožnit, aby shromažďoval určité informace o interakci uživatele s aplikací a informace o zařízení uživatele a síti...</p> <p>(PROHLÁŠENÍ O SOUBORECH COOKIE: https://www.uber.com/en-CZ/legal/privacy/cookies/cs/)</p>
---	---

Poslední příklad zkratky přejaté z angličtiny je zkatka *PIN*, opět z facebookové stránky Komunitních podmínek plateb. Tato akronymní zkratka je v českém prostředí velmi rozšířená a setkáváme se s ní prakticky denně (srov. vybírání peněžních prostředků z bankomatu, odemykání chytrého telefonu apod.), avšak její původní pojmenování už tolik lidí nezná. V obou případech je v češtině zkratka *PIN* uvozena obecným substantivem *kód* a opět si zde explikace našla své místo pro lepší pochopení a srozumitelnost, srov. př. v textu:

Anglicky

Česky

<p>...If you enter the Gift Card's PIN and click “Redeem” at www.facebook.com/giftcards/redeem, we will credit the Gift Card's value to your Balance. Once you have entered the PIN on your Gift Card, the value you received can't be restored to the original Gift Card...</p> <p>(COMMUNITY PAYMENT TERMS: https://www.facebook.com/payments_terms)</p>	<p>...Pokud zadáte kód PIN dárkového poukazu a kliknete na tlačítko „Uplatnit“ na stránce www.facebook.com/giftcards/redeem, připišeme hodnotu dárkového poukazu k vašemu zůstatku. Jakmile zadáte kód PIN vašeho dárkového poukazu, nelze hodnotu, kterou obdržíte, vrátit na původní dárkový poukaz...</p> <p>(KOMUNITNÍ PODMÍNKY SLUŽBY PLATBY: https://www.facebook.com/payments_terms)</p>
--	---

7. 1. 2 Vytvoření české zkratky

Ve výše uvedeném translátologickém postupu dochází k rozšifrování zkratky, překladu plného pojmenování a na základě překladu vytvoření české zkratky.

V následujícím příkladu je v AJ použita iniciálová zkratka tvořená z počátečních fonémů *IP* (*intellectual property*). Ekvivalentem této zkratky v ČJ je iniciálová zkratka *DV* (*duševní vlastnictví*), použitá na stejných místech v textu. Anglická zkratka je rozšifrována, původní plné pojmenování přeloženo do češtiny a následně dochází k vytvoření české zkratky. Tato formální translatická transformace využívá v případě překladu původního slovního spojení *intellectual property* kalkování, avšak celé slovní spojení *IP content* je při použití v textu přeloženo multiverbizovaným spojením *obsah podléhající DV*, srov. př. v textu:

Anglicky

Česky

<p>...For content that is covered by intellectual property rights, like photos and videos (IP content), you specifically give us the following permission, subject to your privacy and application settings: you grant us a non-exclusive, transferable, sub-licensable, royalty-free, worldwide license to use any IP content that you post on or in connection with Facebook (IP License). This IP License ends when you delete your IP content or your account unless your content has been shared with others, and they have not deleted it.</p> <p>When you delete IP content, it is deleted in a manner similar to emptying the recycle bin on a computer. However, you understand that removed content may persist in backup copies for a reasonable period of time (but will not be available to others)...</p> <p>(STATEMENT OF RIGHTS AND RESPONSIBILITIES: https://www.facebook.com/legal/terms?ref=new_policy)</p>	<p>...K obsahu chráněnému právy k duševnímu vlastnictví, jako jsou fotografie a videa (obsah podléhající duševnímu vlastnictví, DV), nám výslovně udělujete následující oprávnění, v souladu s vaším nastavením soukromí a nastavením aplikací: udělujete nám nevýhradní, přenosnou, převoditelnou, celosvětovou bezúplatnou (royalty-free) licenci na použití veškerého obsahu podléhajícího DV, který zveřejníte na Facebooku nebo v návaznosti na něj (Licence k DV). Tato licence k DV končí, jakmile svůj obsah podléhající DV odstraníte ze svého účtu, s výjimkou případů, kdy jste tento obsah sdíleli s ostatními (pokud jej také oni neodstranili).</p> <p>Jestliže obsah podléhající DV odstraníte, bude odstraněn obdobným způsobem, jako při přesunutí do Koše v počítači. Berete však na vědomí, že odebraný obsah může existovat v záložních kopiích po přiměřeně dlouhou dobu (nebude však dostupný ostatním)...</p> <p>(PROHLÁŠENÍ O PRÁVECH A POVINNOSTECH: https://www.facebook.com/legal/terms?ref=new_policy)</p>
--	--

Součástí uvedeného textu – Prohlášení o právech a povinnostech – je zkratka *SRR* (*Statement of Rights and Responsibilities*), která odpovídá názvu celé webové stránky. Ačkoli v ČJ existuje její ekvivalent (*PPP*), objevila se tato zkratka v české verzi pouze v úvodu stránky jako jeden z možných způsobů odkazu k motivujícímu pojmenování.

Právě tento fakt nás velmi překvapuje, jelikož jak uvádí M. Čechová (2008) v kap. 6, zkratky jsou pro administrativní styl a jeho ekonomičnost typické, a proto jsme očekávali použití abreviaturních útvarů na místech, kde je to v textu možné. V obou verzích se v textu častěji objevuje univerbizované pojmenování *Statement*, ale zkratka *SRR* se v AJ na rozdíl od ČJ používá třikrát. Všimněme si, že v ČJ je ve zbylém vzorku textu uvedeno vždy úplné motivující pojmenování. Můžeme v tomto případě hovořit o multiverbizaci spojené s kalkováním – kalkování ve smyslu překladu úplného motivujícího spojení a multiverbizace ve smyslu použití toho spojení v českém textu na místě zkratky v anglickém textu. Synonymní lexikální jednotka *Terms (Podmínky)*, která není motivovaná původním výrazem, se v textu neobjevuje ani v jednom případě. Srov. př. v textu:

Anglicky

Česky

<p><i>This Statement of Rights and Responsibilities ("Statement," "Terms," or "SRR") derives from the Facebook Principles, and is our terms of service that governs our relationship with users and others who interact with Facebook, as well as Facebook brands, products and services, which we call the "Facebook Services" or "Services"...</i></p> <p><i>...Because Facebook provides a wide range of Services, we may ask you to review and accept supplemental terms that apply to your interaction with a specific app, product, or service. To the extent those supplemental terms conflict with this SRR, the supplemental terms associated with the app, product, or service govern with respect to your use of such app, product or service to the extent of the conflict...</i></p> <p><i>...Facebook reserves the right to designate, in its sole discretion, that certain of our brands, products, or services are governed by separate terms and not this SRR...</i></p> <p>(STATEMENT OF RIGHTS AND RESPONSIBILITIES: https://www.facebook.com/legal/terms?ref=new_policy)</p>	<p><i>Toto Prohlášení o právech a povinnostech („Prohlášení“ „Podmínky“ nebo „PPP“) vychází ze Zásad Facebooku a představuje podmínky použití služby, které upravují náš vztah s uživateli a dalšími osobami využívajícími Facebook a značky, produkty a služby Facebooku, které označujeme jako „Facebook Služby“ nebo „Služby“...</i></p> <p><i>...Protože Facebook poskytuje širokou škálu služeb, můžeme vás požádat, abyste si prošli a přijali doplňující podmínky, které se budou vztahovat na používání konkrétní aplikace, produktu nebo služby. V případě střetu doplňujících podmínek s tímto prohlášením o právech a povinnostech platí dané doplňující podmínky související s aplikací, produktem nebo službou v rozsahu příslušného střetu...</i></p> <p><i>...Facebook si vyhrazuje právo podle vlastního uvážení určit, že jeho konkrétní značky, produkty nebo služby podléhají zvláštním podmínkám a nikoli tomuto prohlášení o právech a povinnostech...</i></p> <p>(PROHLÁŠENÍ O PRÁVECH A POVINNOSTECH: https://www.facebook.com/legal/terms?ref=new_policy)</p>
--	--

Další ukázka z excerpovaného materiálu, apelativní zkratka *SAI* (*supreme audit institutions*), je příkladem 100% shody v překladu a způsobu použití. Ve Zprávě o činnosti Evropského účetního dvoru je v obou jazycích shodně použito 13krát výchozí pojmenování a 10krát zkratka, ať už v závorce za úplným pojmenováním nebo samostatně v textu. Pro lepší zamapatovatelnost se úplné pojmenování v textu vyskytuje dvakrát a až při třetím použití této lexikální jednotky je zastoupena zkratka. Určujícím rodem zkratky *NKI* v případě základní skladební dvojice *NKI mohly přispět* je substantivum *institute* a jedná se v tomto případě o vliv nezkrácené podoby zkratky na mluvnické kategorie, srov. př. v textu:

Anglicky

Česky

<p>...<i>Our on-the-spot checks within the EU are often made in liaison with the supreme audit institutions (SAIs) of the Member States concerned...</i></p> <p>...<i>During 2017, we hosted and chaired the annual EU Contact Committee meeting of the heads of supreme audit institutions (SAIs) of the 28 EU Member States. Discussions focused on the role of SAIs in restoring the trust of EU citizens in national and supranational government institutions...</i></p> <p>(ACTIVITY REPORT OF EUROPEAN COURT OF AUDITORS: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/AAR17/AAR17_EN.pdf)</p>	<p>...<i>Kontroly na místě v rámci EU se často realizují v součinnosti s nejvyššími kontrolními institucemi (NKI) příslušných členských států...</i></p> <p>...<i>Během roku 2017 jsme pořádali výroční zasedání kontaktního výboru vedoucích představitelů nejvyšších kontrolních institucí (NKI) 28 členských států EU, jemuž jsme zároveň předsedali. Diskuse na tomto zasedání se soustředily na to, jak by NKI mohly přispět k obnovení důvěry občanů EU v národní a nadnárodní vládní instituce...</i></p> <p>(ZPRÁVA O ČINNOSTI EVROPSKÉHO ÚČETNÍHO DVORU: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/AAR17/AAR17_CS.pdf)</p>
--	---

7. 1. 3 Multiverbizace – překlad zkratky původním motivujícím spojením

S překladem původního motivujícího spojení se v excerpovaném materiálu setkáváme jak u apelativ, tak i proprií. Tento překladatelský postup se používá v těch případech, kdy zkratka v ČJ neexistuje vůbec, nebo se používá velmi zřídka. Pro účely této práce zde řadíme i případy, kdy autor zkoumaného materiálu zkratku nepoužívá a vybírá si plný tvar slovního spojení. V některých případech se zkratka v ČJ uvádí hned za prvním použitím motivujícího pojmenování, dále v textu se však neobjevuje, případně autor střídá použití zkratky a úplného pojmenování. (srov. kap. 7. 1. 2).

Jedním z příkladů jsou zmiňované apelativní zkratky *Cc* a *Bcc* (*carbon copy* a *blind carbon copy*) v materiálu Zásady ochrany osobních údajů společnosti Google.

Tento abreviaturní útvar (psán minuskulemi) nemá v ČJ žádnou odpovídající zkratku, a proto je využit odpovídající ekvivalent ke zkratkám *Cc* a *Bcc*. Co se týče anglického výrazu *carbon copy*, je v tomto případě zajímavé pozorovat obohacení slovní zásoby o novou lexikální jednotku způsobem rozšíření sémantiky slova. Srov. př. v textu:

Anglicky

Česky

<p>...For example, when you type an address in the <i>To</i>, <i>Cc</i> or <i>Bcc</i> field of a message that you're composing, Gmail will suggest addresses from your <i>Contacts list</i>...</p> <p>(PRIVACY POLICY: https://static.googleusercontent.com/media/www.google.com/cs/intl/enGB/policies/privacy/google_privacy_policy_en-GB.pdf)</p>	<p>...Když vytváříte zprávu a do pole <i>Komu</i>, Kopie nebo Skrytá kopie zadáte adresu, Gmail zobrazí návrhy adres z vašeho seznamu kontaktů...</p> <p>(ZÁSADY OCHRANY OSOBNÍCH ÚDAJŮ: https://static.googleusercontent.com/media/www.google.com/cs/intl/cs/policies/privacy/google_privacy_policy_cs.pdf)</p>
---	---

Druhou ukázkou z třetí transformační podskupiny je anglická zkratka *MEP* (*Member of the European Parliament*). Také tato zkratka patří do skupiny apelativních zkratek. Zde musíme podotknout, že původní motivující pojmenování zkratky *MEP* se ve Zprávě o činnosti Evropského účetního dvoru uvádí až při druhém použití zkratky v textu. Stejně tak zkratka *NGO* (*nongovernmental organization*), jejíž plné pojmenování se uvádí až při druhém použití. Tento kataforický odkaz v anglickém textu může souviset s všeobecnou rozšířeností těchto zkratek. Na druhé straně mohou být tyto zkratky pro neznalého čtenáře matoucí. Srov. př. v textu:

Anglicky

Česky

<p>...The importance of the focus on the performance of EU spending and the results achieved was also echoed by the Parliament's rapporteur for the 2016 discharge, Joachim Zeller MEP:...</p> <p>...In attendance were representatives of Member States, EU institutions, supreme audits institutions, NGOs and think tanks, as well as Members of the European Parliament (MEPs), academics and our auditors...</p> <p>(ACTIVITY REPORT OF EUROPEAN COURT OF AUDITORS: https://www.ecca.europa.eu/Lists/ECADocuments/AAR17/AAR17_EN.pdf)</p>	<p>...Že je třeba v souvislosti s výdaji EU a dosaženými výsledky klást důraz na výkonnost, připomněl také poslanec Evropského parlamentu a zpravodaj pro udělení absolutoria za rok 2016 Joachim Zeller: ...</p> <p>...Konference se účastnili zástupci členských států EU, orgánů EU, nejvyšších kontrolních institucí, nevládních organizací a expertních skupin a také poslanci Evropského parlamentu, zástupci akademické obce a naši auditoři...</p> <p>(ZPRÁVA O ČINNOSTI EVROPSKÉHO ÚČETNÍHO DVORU: https://www.ecca.europa.eu/Lists/ECADocuments/AAR17/AAR17_EN.pdf)</p>
--	---

Posledním příkladem multiverbizace je překlad apelativní zkratky *ID* (*identity document*) v dokumentu *Zásady ochrany osobních údajů společnosti Apple*. V českém prostředí neexistuje zkratka pro obecné označení průkazu totožnosti, proto musí v tomto případě překladatel zvolit multiverbizaci. V ČJ se používá zkratka podřazené lexikální jednotky OP – občanský průkaz, ale v případě použití zkratky OP by došlo k významovému posunu (kromě občanského průkazu považujeme za průkaz totožnosti také pas). Kdyby překladatel použil zkratku OP, hovořili bychom o sémantické překladatelské transformaci – konkretizaci významu. Srov. př. v textu:

Anglicky

Česky

<p><i>...In certain jurisdictions, we may ask for a government issued ID in limited circumstances including when setting up a wireless account and activating your device, for the purpose of extending commercial credit, managing reservations, or as required by law...</i> (PRIVACY POLICY: https://www.apple.com/ru/legal/privacy/ru/)</p>	<p><i>...V určitých jurisdikcích vás společnost za jistých výjimečných okolností může požádat také o číslo oficiálního průkazu totožnosti, mimo jiné při zřizování mobilního účtu a aktivaci vašeho zařízení, za účelem poskytnutí obchodního úvěru či správy rezervací nebo v případech, kdy to vyžaduje zákon...</i> (ZÁSADY OCHRANY OSOBNÍCH ÚDAJŮ: https://www.apple.com/legal/privacy/cz/)</p>
---	--

7. 2 Anglicko-ruské texty

Anglicko-ruské administrativní texty nabízí více překladatelských transformací použitých v případě překládání zkratk (srov. kap. 5.1.2.). Tato skutečnost souvisí především s rozdílnými grafickými systémy anglického a ruského jazyka. Zatímco angličtina používá latinku, ruština používá cyrilici. V ruštině se zkratky používají častěji než v češtině.

7. 2. 1 Vytvoření ruské zkratky

V rámci tohoto překladatelského postupu, kdy ruská zkratka vzniká na základě překladu původního anglického spojení, je uplatňováno kalkování. Při překládání zkratk z cizího jazyka se kalkování v ruštině používá velmi často. Nejprve se zkratka rozšifruje,

přeloží se úplná podoba motivujícího spojení a na základě přeložené úplné podoby dochází k vytvoření zkratky. Některé postupy se mohou navzájem překrývat a v případě jedné zkratky může být využito více postupů. Kalkováním přeložené úplné pojmenování odpovídá původnímu úplnému pojmenování a počáteční litery úplných souslovných pojmenování se shodují. Tomuto jevu odpovídá následující příklad, se kterým se setkáváme v praktickém materiálu.

Níže uvedená ukázka pochází z Dohody o zřízení Světové obchodní organizace, přičemž česká verze tohoto textu také spadá do excerpovaného materiálu. Zkratka *WTO* (*World Trade Organization*) je transliterována do ruštiny jako *ВТО* (*Всемирная торговая организация*) a úplné motivující spojení je kalkováním přeloženo. Z ukázky je patrné, že zkratka *ВТО* se v tomto oficiálním textu používá na stejných místech jako v anglické verzi, přičemž prvotní použití zkratky také odpovídá článku č. 1 této smlouvy. Srov. př. v textu:

Anglicky

Rusky

<p><i>...The World Trade Organization (hereinafter referred to as "the WTO") is hereby established.</i> <i>Scope of the WTO</i> <i>The WTO shall provide the common institutional framework for the conduct of trade relations among its Members in matters related to the agreements and associated legal instruments included in the Annexes to this Agreement...</i> (AGREEMENT ESTABLISHING THE WORLD TRADE ORGANIZATION: https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/04-wto.pdf)</p>	<p><i>...Настоящим учреждается Всемирная торговая организация (в дальнейшем именуемая "ВТО")</i> <i>Сфера деятельности ВТО</i> <i>ВТО обеспечивает общие институциональные рамки для осуществления торговых отношений между ее членами в вопросах, относящихся к соглашениям и связанным с ними правовым документам, включенным в Приложения к настоящему Соглашению...</i> (МАРПАКЕШСКАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ: http://mariel.gov.ru/mecon/DocLib43/2013/172425012013.doc)</p>
--	--

Další příklad plně odpovídá uvedenému překladatelskému postupu. Zásady používání dat společnosti Facebook obsahují zkratku *EEA* (*European Economic Area*), která odpovídá ruskému *ЕЭЗ* (*Европейская Экономическая Зона*). Dohoda o Evropském ekonomickém prostoru zaručuje volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu na většině území Evropy (konkrétně v Evropském jednotném trhu). Anglická i ruská zkratka je stejně jako v předchozím příkladu použita anaforicky a také v tomto případě se jedná o proprium. Srov. př. v textu:

Anglicky**Rusky**

<p><i>...Facebook may share information internally within our family of companies or with third parties for purposes described in this policy. Information collected within the European Economic Area (“EEA”) may, for example, be transferred to countries outside of the EEA for the purposes as described in this policy. We utilize standard contract clauses approved by the European Commission, adopt other means under European Union law, and obtain your consent to legitimize data transfers from the EEA to the United States and other countries...</i></p> <p>(DATA POLICY: https://www.facebook.com/full_data_use_policy)</p>	<p><i>...Facebook может обмениваться информацией со своими компаниями и третьими сторонами с целями, которые описаны в настоящей политике. Например, информация, собранная в пределах Европейской экономической зоны (ЕЭЗ), может быть передана в страны за пределами ЕЭЗ в целях, которые описаны в настоящей политике. Мы используем стандартные пункты договора, одобренные Европейской комиссией, принимаем другие меры, предусмотренные законодательством Европейского союза, и получаем ваше согласие для осуществления передачи данных из ЕЭЗ в США и другие страны на законных основаниях...</i></p> <p>(ПОЛИТИКА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ДАННЫХ: https://www.facebook.com/full_data_use_policy)</p>
--	---

Chybné použitie zkratky Evropského hospodárskeho priestoru nalézáme v textu Zásady ochrany osobních údajů společnosti Apple, která na svých webových stránkách uvádí zkratku pouze v ruském textu, přičemž anglický text obsahuje úplné pojmenování. Ovšem zkratka *ЕЭС* (*Европейское экономическое сообщество*) neoznačuje Evropský hospodářský prostor, nýbrž Evropské hospodářské společenství (European Economic Community), což jsou dvě odlišné organizace. Tento příklad vlastní zkratky je jediným překladatelským „přešlapem“, se kterým jsme se v průběhu sběru excerpovaného materiálu setkali, srov. př. v textu:

Anglicky**Rusky**

<p><i>...Personal information, relating to Apple services, regarding individuals who reside in a member state of the European Economic Area and Switzerland is controlled by Apple Distribution International in Ireland, and processed on its behalf by Apple Inc...</i></p> <p>(PRIVACY POLICY: https://www.apple.com/ru/legal/privacy/ru/)</p>	<p><i>...Персональная информация, связанная со службами Apple и относящаяся к лицам, проживающим в странах ЕЭС и Швейцарии, находится под управлением компании Apple Distribution International в Ирландии и обрабатывается компанией Apple Inc. от ее имени...</i></p> <p>(ПОЛИТИКА КОНФИДЕНЦИАЛЬНОСТИ: https://www.apple.com/ru/legal/pri)</p>
---	--

7. 2. 2 Transplantace anglické zkratky

Tento překladatelský postup se v našem vzorku vyskytoval převážně u zkratk z oblasti IT. Transplantace je podmíněna přejímáním lexikálních útvarů z jednoho grafického systému do druhého. V našem případě se jedná o přejímání z latinky do cyrilice. (VYCHODILOVÁ 2012: 34)

První ukázka transplantace je z již zmiňované webové stránky společnosti Apple, Zásady ochrany osobních údajů. Přesto, že se zkratka *URL* (*Uniform Resource Locator*) používá v oblasti IT běžně i v ČJ, málo který běžný uživatel zná celé motivující spojení této zkratky. V ruském textu se zkratka *URL* uvádí jen v první větě. Druhá věta obsahuje anaforu *ссылки*. Jedná se o extravětnou anaforu, přičemž zkratka *URL* zde vystupuje jako antecedent a lexikální jednotka *ссылки* jako anaforický odkaz. Zkratka *URL* tak v ruském textu používá zastupné synonymum. Srov. př. v textu:

Anglicky

Rusky

<p>...In some of our email messages, we use a “click-through URL” linked to content on the Apple website. When customers click one of these URLs, they pass through a separate web server before arriving at the destination page on our website... (PRIVACY POLICY: https://www.apple.com/ru/legal/privacy/ru/)</p>	<p>...В некоторых наших сообщениях электронной почты мы используем «URL-адреса перехода по щелчку», связанные с материалами на веб-сайте Apple. Когда пользователи нажимают на такие ссылки, они переходят на целевую страницу через отдельный веб-сервер... (ПОЛИТИКА КОНФИДЕНЦИАЛЬНОСТИ: https://www.apple.com/ru/legal/privacy/ru/)</p>
---	---

Druhá ukázka transplantace zkratky, včetně výchozího motivujícího pojmenování, pochází z článku Ochrana osobních údajů na webových stránkách Tripadvisor.com. Zkratka *DNT* (*Do Not Track*) je v anglickém textu uvedena anaforicky, v ruském textu je nejen její překlad, ale také původní anglické motivující pojmenování. Z ruského textu vyplývá, že se zkratka objevuje až při druhé zmínce o signálu „nesledovat“, jak slovní spojení *Do Not Track* uvádí česká verze stránky. Vzhledem k charakteristice textu se překladatel dále rozhodl pro používání abreviaturního útvaru, srov. př. v textu:

Anglicky

Rusky

<p><i>Response to Do Not Track signals</i> ...Your web browser may transmit a "Do Not Track" ("DNT") signal to TripAdvisor and other websites. Because of differences in web browsers' default settings and the manner in which browsers incorporate DNT signals, it is sometimes unclear to site operators whether site visitors have selected the DNT setting themselves, or whether they are aware that they have a choice in determining the setting. TripAdvisor does not currently respond to DNT signals... (PRIVACY POLICY: https://tripadvisor.mediaroom.com/us-privacy-policy)</p>	<p><i>Реакция на сигналы запрета отслеживания</i> ...Ваш веб-браузер может передавать сигналы запрета отслеживания (Do Not Track, DNT) на сайт TripAdvisor и другие веб-сайты. Из-за различий в параметрах по умолчанию и способах реализации сигналов DNT в разных веб-браузерах операторам сайтов часто бывает непонятно, выбрали ли посетители настройки DNT самостоятельно и знают ли они о том, что такие параметры можно настроить. В настоящее время TripAdvisor не реагирует на сигналы DNT... (ПОЛИТИКА КОНФИДЕНЦИАЛЬНОСТИ: https://tripadvisor.mediaroom.com/RU-privacy-policy)</p>
--	---

Srovnání různého použití stejné zkratky zobrazuje následující ukázka ze stránek společnosti Microsoft, Zásady ochrany osobních údajů. I zde se vyskytuje zkratka *DNT* (*Do Not Track*), avšak v tomto případě se transplantuje do ruštiny pouze v jediném případě a původní anglické spojení není transplantováno vůbec. Místo toho ruský překlad využívá zástupné demonstrativní pronominum *такой*, podobně jako v příkladu zkratky *URL*, kde zkratka využívá zástupné synonymum. Dokonce samotný překlad slovního spojení *Do Not Track* se v obou případech liší (srov. př. *запрет отслеживания, не отслеживать*). Zatímco první příklad využívá překlad substantivem, druhý příklad zachovává verbum, srov. př. v textu:

Anglicky

Rusky

<p><i>...Browser Controls for "Do Not Track." Some browsers have incorporated "Do Not Track" (DNT) features that can send a signal to the websites you visit indicating you do not wish to be tracked. Because there is not yet a common understanding of how to interpret the DNT signal, Microsoft services do not currently respond to browser DNT signals...</i> (PRIVACY STATEMENT: https://privacy.microsoft.com/en-us/privacystatement)</p>	<p><i>...Элементы управления браузера для функции «Не отслеживать». В некоторые браузеры встроена функция «Не отслеживать» (DNT), которая отправляет сигнал посещаемым вами веб-сайтам о том, что вы желаете отказаться от слежения. Поскольку в настоящее время еще отсутствует общепринятое понимание того, как следует интерпретировать сигналы отказа от слежения, корпорация Майкрософт не реагирует на такие</i></p>
--	---

	<p><i>сигналы браузеров...</i> (ЗАЯВЛЕНИИ О КОНФИДЕНЦИАЛЬНОСТИ КОРПОРАЦИИ МАЙКРОСОФТ: https://privacy.microsoft.com/ru-RU/privacysatement)</p>
--	---

7. 2. 3 Transliteration

Transliteration věrně přepisuje lexikální jednotku z jedné abecedy pomocí písmen druhé abecedy. Na rozdíl od transplantace nemusí být grafické systémy jazyků odlišné (např. známý režisér *Miloš Forman* je do angličtiny transliterován jako *Milos Forman*).

V již zmiňované Dohodě o zřízení světové obchodní organizace se v článku 4, odstavec 5 a 6 transliterují (transkribují) zkratky vlastních názvů *TRIPS* (*Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights*) jako *ТРИПС* (*Торговые аспекты прав интеллектуальной собственности*) a *GATS* (*General Agreement on Trade in Services*) jako *ГАТС* (*Генеральное соглашение по торговле услугами*) a při překladu motivujícího pojmenování ruština využívá kalkování. Vzhledem k tomu, že se v obou případech jedná o akronyma a výslovnost těchto zkratk je shodná s jejich zápisem, je obtížné přesně určit, byla-li v tomto případě použita transliterace nebo transkripce. Pouze pro účely této práce budeme všechny obdobné anglické zkratky z třídy akronym (srov. kap. 3. 2) překládané do ruštiny považovat za transliterované, dojde-li ke sporným případům, srov. př. v textu:

Anglicky

Rusky

<p><i>...There shall be a Council for Trade in Goods, a Council for Trade in Services and a Council for Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (hereinafter referred to as the "Council for TRIPS"), which shall operate under the general guidance of the General Council. The Council for Trade in Goods shall oversee the functioning of the Multilateral Trade Agreements in Annex 1A. The Council for Trade in Services shall oversee the functioning of the General Agreement on Trade in Services (hereinafter referred to as "GATS"). The Council for TRIPS shall oversee the functioning of the Agreement on Trade-</i></p>	<p><i>...Учреждаются Совет по торговле товарами, Совет по торговле услугами и Совет по торговым аспектам прав интеллектуальной собственности (в дальнейшем именуемый "Совет по ТРИПС"), которые действуют под общим руководством Генерального совета. Совет по торговле товарами осуществляет наблюдение за действием Многосторонних торговых соглашений, содержащихся в Приложении 1А. Совет по торговле услугами осуществляет наблюдение за действием Генерального соглашения по торговле услугами (в</i></p>
--	--

<p><i>Related Aspects of Intellectual Property Rights (hereinafter referred to as the "Agreement on TRIPS")</i></p> <p><i>...The Council for Trade in Goods, the Council for Trade in Services and the Council for TRIPS shall establish subsidiary bodies as required. These subsidiary bodies shall establish their respective rules of procedure subject to the approval of their respective Councils...</i></p> <p>(AGREEMENT ESTABLISHING THE WORLD TRADE ORGANIZATION: https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/04-wto.pdf)</p>	<p>дальнейшем именуемого "ГАТС"). Совет по ТРИПС осуществляет наблюдение за действием Соглашения по торговым аспектам прав интеллектуальной собственности (в дальнейшем именуемого "Соглашение по ТРИПС")</p> <p>...Совет по торговле товарами, Совет по торговле услугами и Совет по ТРИПС образуют, в случае необходимости, вспомогательные органы. Такие вспомогательные органы устанавливают свои правила процедуры, подлежащие одобрению соответствующими Советами...</p> <p>(МАРРАКЕШСКАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ: http://mariel.gov.ru/mecon/DocLib43/2013/172425012013.doc)</p>
---	--

Transliterace se dále objevuje ve Výroční zprávě Amnesty International, kdy je zkratka *LGBTI* (*Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender and Intersex*; uváděné vždy se substantivem *people*) překládá do ruštiny jako *ЛГБТИ* (oboznačení *лесбиянок, геев, бисексуалов, трансгендеров и интерсексов*; v ruštině vždy uváděné ve slovním spojení *представители ЛГБТИ сообщества*). Tato iniciálová zkratka (existuje ve více variantách, např. *LGBT*, *LGBTIQ* apod.) zahrnuje všechny představitele menšinové skupiny sexuální orientace. Zkratka se objevila v druhé polovině minulého století s postupnou emancipací jednotlivých menšin, srov. př. v textu:

Anglicky

Rusky

<p><i>...Governments made little headway in protecting the rights of women and girls, and of lesbian, gay, bisexual, transgender and intersex (LGBTI) people...</i></p> <p><i>...Violence against LGBTI people, women and girls, and Indigenous Peoples was widespread...</i></p> <p>(REPORT: https://www.amnesty.org/download/Documents/POL1067002018ENGLISH.PDF)</p>	<p><i>...Правительства не достигли существенных успехов в деле защиты прав женщин и девочек, а также лесбиянок, геев, бисексуалов, трансгендеров и интерсексов (ЛГБТИ)...</i></p> <p><i>...Было крайне распространено насилие в отношении представителей ЛГБТИ сообщества, женщин, девочек и представителей коренных народов...</i></p> <p>(ДОКЛАД: https://www.amnesty.org/download/Documents/POL1067002018RUSSIAN.PDF)</p>
--	--

7. 2. 4 Transkripce

Vzorek našich administrativních textů neobsahuje ani jeden 100 % transkribovaný případ, aniž by při tom nevyužil jiný translátologický postup. Podmínkou transkripce je zvukový zápis zkratky a takový případ se v excerpovaném materiálu neobjevuje. V předchozí podkapitole jsme vymezili rozdíl mezi transkribovanou a transliterovanou iniciálovou akronymní zkratkou. V několika případech je transkripce zastoupena, ovšem vždy v kombinaci s transliterací. Jak už jsme zjistili v předchozích kapitolách, dělení A. P. Šapalovoj tak nelze striktně aplikovat na všechny případy, některé kategorie se mohou překrývat a zkratky mohou být v textu překládány více způsoby. V našem praktickém materiálu uvažujeme o transkripci v případě neakronymní iniciálové zkratky, jejíž překlad do ruštiny odpovídá zvukovému zápisu (např. překlad anglické zkratky BBC do ruštiny jako Би-би-си). S tímto případem se v praktickém materiálu nesetkáváme.

V současném ruském překladu zejména vlastních jmen se používá tzv. praktická transkripce. S. Špačková ve své disertační práci tuto metodu charakterizuje tak, „že na rozdíl od klasické transkripce bere v potaz to, že v západoevropských jazycích existuje značný rozdíl mezi grafickou a zvukovou podobou slov. Tato metoda připouští odchylky od přísně fonetického nebo fonologického principu a zahrnuje některé prvky transliterace.“ (ŠPAČKOVÁ 2016: 29). Na základě tohoto vymezení praktické transkripce můžeme do této kategorie zahrnout zkratku z excerpovaného materiálu použitou v následující kapitole (srov. př. *Ассимиэўмед Пресс*).

7. 2. 5 Multiverbizace – překlad zkratky původním motivujícím spojením

Tento překladatelský postup se využívá tehdy, neexistuje-li v RJ žádný zkratkový ekvivalent, zkratka se nepoužívá nebo se z nějakého důvodu nevyskytuje. Pro účely této práce zde řadíme všechny případy zachování přeloženého úplného motivujícího spojení.

Společnost UBER na svých stránkách v zásadách cookie uvádí v anglické verzi textu často používanou zkratku *FAQ* (*frequently asked question*). Tato zkratka je uvedena bez plného pojmenování, jelikož je anglicky mluvícímu světu dobře známa a postupně si nachází své místo i v českém prostředí. (např. úvodní webová stránka společnosti Regiojet nabízí sekci FAQ; www.regiojet.cz). V tomto případě překladatel využívá

kalkování k překladu původní motivující spojení a samotná zkratka v anglickém textu odpovídá multiverbizovanému pojmenování v ruském textu.

Anglicky

Rusky

<p>...If you have any questions about our use of cookies, please review the FAQ's in the "Legal & Privacy" section here, where you may also submit your questions... (COOKIE POLICY GLOBAL: https://www.uber.com/enCZ/legal/privacy/cookies/en/)</p>	<p>...Если у вас возникли вопросы об использовании нами файлов cookie, ознакомьтесь с часто задаваемыми вопросами в разделе «Правовые положения/положение о конфиденциальности». Свои вопросы можно задать в этом же разделе... (ПОЛОЖЕНИЕ О ФАЙЛАХ СООККЕ: https://www.uber.com/enCZ/legal/privacy/cookies/ru/)</p>
---	---

Ukázka z textu Zásady ochrany autorských práv společnosti LinkedIn nabízí jasný případ toho, kdy se autoři textu rozhodli zkratku nepoužít, i když se vytvoření zkratky nabízí, avšak zachování úplného vlastního názvu je v tomto případě vhodnější. Zkratka *AP* (*Associated Press*) se do ruštiny překládá pomocí multiverbizace jako *Ассошиэйтед Пресс* (bez zkratky). V ruském textu se navíc objevuje uvozující lexikální jednotka *агентство*, která není uvedena v anglické verzi. V tomto případě je v ruském překladu vlastního názvu agentury *Associated Press* využito dvou překladatelských postupů. Jednak je do ruštiny přeloženo úplné motivující spojení a zkratka se nepoužívá, a dále se při samotném překladu názvu využívá zmiňovaná praktická transkripce. Nicméně podle cambridgského slovníku (www.cambridge.dictionary.org) je americká i britská fonetická podoba názvu *Associated Press* následující: [ə' səʊ si eɪ tɪ d pres]. V tomto případě ruský prepis názvu neodpovídá anglickému zvukovému zápisu.

Anglicky

Rusky

<p>...Notice regarding Associated Press content on LinkedIn: Associated Press text, photo, graphic, audio and/or video material shall not be published, broadcast, rewritten for broadcast or publication or redistributed directly or indirectly in any medium. Neither these AP materials nor any portion thereof may be stored in a computer except for personal and non-commercial use. Users may not download or reproduce a substantial portion of the AP material found on this web site. AP will not be</p>	<p>...Примечание относительно агентства Ассошиэйтед Пресс. Материалы агентства Ассошиэйтед Пресс в виде текста, фотографий, графики, аудио и/или видео не должны размещаться, распространяться, переписываться с целью распространения или публикации, а также перераспространяться прямым или косвенным способом на любом носителе. Ни данные материалы агентства Ассошиэйтед Пресс, ни какая-либо их часть не</p>
--	--

<p><i>held liable for any delays, inaccuracies, errors or omissions therefrom or in the transmission or delivery of all or any part thereof or for any damages arising from any of the foregoing...</i> (COPYRIGHT POLICY: https://www.linkedin.com/legal/copyrightpolicy?trk=hb_ft_copy)</p>	<p>могут быть сохранены на компьютере, кроме случаев личного и некоммерческого использования. Участники не могут скачивать или воспроизводить значительную часть материалов агентства Ассошиэйтед Пресс, найденную на этом веб-сайте. Агентство Ассошиэйтед Пресс не будет нести ответственность за любые задержки, неточности, ошибки или упущения в данных материалах, либо в процессе их передачи или доставки полностью или частично, а также за любой ущерб в результате осуществления указанных ранее действий... (ПОЛИТИКА ЗАЩИТЫ АВТОРСКИХ ПРАВ: https://www.linkedin.com/legal/copyrightpolicy?trk=hb_ft_copy)</p>
---	---

Třetí ukázkou překladu původního motivujícího spojení a neexistence zkratky v RJ, je zkratka *MP* (*member of parliament*), která je do ruštiny překládána jako *депутаты парламента*. Tato zkratka je součástí Výroční zprávy Amnesty International. Jde o apelativní zkratku, která je v AJ hojně používaná (srov. kap. 7. 1. 3.). V druhé zmínce o poslancích parlamentu již ruský text neuvádí slovní spojení *депутат парламента*, ale pouze *депутат*. Dle našeho názoru jde v prvním případě o redundaci. Poslanec je vždycky součástí parlamentu.

Anglicky

Rusky

<p><i>...In November, there were protests throughout Poland when MPs voted on two legislative amendments threatening the independence of the judiciary and placing the right to a fair trial and other rights at risk...</i> <i>...In November, a former police chief and several MPs were arrested for their part in the disruption...</i> (REPORT: https://www.amnesty.org/download/Documents/POL1067002018ENGLISH.PDF)</p>	<p><i>...В ноябре по всей Польше прошли крупные протесты, когда депутаты парламента проголосовали за две законодательные поправки, угрожающие независимости судов и подрывающие право на справедливое судебное разбирательство и другие права...</i> <i>...В ноябре бывший начальник полиции и несколько депутатов были арестованы за участие в дестабилизации ситуации...</i> (ДОКЛАД: https://www.amnesty.org/download/Documents/POL1067002018RUSSIAN.PDF)</p>
---	--

7. 2. 6 Opisný překlad

Lexikálně-gramatická transformace opisný překlad neboli explikace, se v našem excerpovaném materiálu vyskytuje pouze v jediném vzorku. V případech, kdy se v ruském textu nevyskytuje zkratka, ale úplné pojmenování, se nejčastěji uplatňuje kalkování a multiverbizace.

Následující ukázka z Prohlášení o právech a povinnostech z Facebooku obsahuje opisný překlad zkratky a lexikální jednotky *IP content (intellectual property)*, která je v tomto případě do RJ přeložena jako *материалы, на которые распространяются права интеллектуальной собственности*. Z textu je patrné, že v případě použití zkratky *IP* s jednotkou *License*, volí RJ překlad pomocí kalkování (*Лицензия на интеллектуальную собственность*).

Anglicky

Rusky

<p><i>...For content that is covered by intellectual property rights, like photos and videos (IP content), you specifically give us the following permission, subject to your privacy and application settings: you grant us a non-exclusive, transferable, sub-licensable, royalty-free, worldwide license to use any IP content that you post on or in connection with Facebook (IP License)...</i></p> <p>(STATEMENT OF RIGHTS AND RESPONSIBILITIES: https://www.facebook.com/legal/terms?ref=new_policy)</p>	<p><i>...Вы предоставляете нам следующее особое разрешение, с учетом ваших настроек конфиденциальности и приложений, в отношении использования всех материалов, на которые распространяются права интеллектуальной собственности, такие как фото и видео (далее — «материалы, на которые распространяются права интеллектуальной собственности»)</i></p> <p><i>вы предоставляете нам переуступаемую, передаваемую в порядке сублицензирования, не подразумевающую выплаты авторского гонорара глобальную лицензию на использование любых материалов, на которые распространяются права интеллектуальной собственности, размещаемых вами на Facebook или каким-либо образом связанных с Facebook (далее — «Лицензия на интеллектуальную собственность»)</i>...</p> <p>(ПОЛОЖЕНИЯ О ПРАВАХ И ОБЯЗАННОСТЯХ: https://www.facebook.com/legal/terms?ref=new_policy)</p>
--	---

7. 3 Zkratky zastoupené v českém a ruském jazyce a jejich charakteristika

V excerpovaném materiálu narážíme v českých a ruských textech na zkratky, které se vyskytují jen v jednom z těchto jazyků. Jedná se o všeobecně používané a širokému publiku známé výrazy. V ruských textech se zkratky objevují častěji, což potvrzuje známý fakt oblíbenosti a častého použití všech typů zkratk v ruskojazyčném prostředí a na rozdíl od ČJ se v mnoha případech zkracují apelativa.

V Úmluvě o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví je v českém překladu na všech místech, kde se v anglickém textu objevuje slovní spojení *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization* (respektive v ruském textu: *Организация Объединённых Наций по вопросам образования, науки и культуры*) použita zkratka *UNESCO*. Naproti tomu v ruské ani v anglické verzi se zkratka *UNESCO* (*ЮНЕСКО*) neobjevuje ani jednou. Stejný případ nacházíme v Úmluvě o právech dítěte, kdy se jen v české verzi používá zkratka *UNICEF* a v anglické a ruské verzi úplné souslovné pojmenování (srov.: *the United Nations Children's Fund, Детский фонд Организации Объединённых Наций*). Tyto případy zkrácených propriet mohou souviset s faktem, že veškeré dokumenty OSN mají stejnou platnost jen v anglickém, arabském, čínském, francouzském, ruském a španělském znění. Zkratky v celosvětově významných dokumentech by mohly být považovány za nezřetelné. Kromě těchto propriet byl v českých textech excerpovaného materiálu jediný případ české apelativní zkratky, a to zkratky *PSC* (*poštovní směrovací číslo*) uváděné v angličtině jako *postcode* a v ruštině jako *почтовый индекс*.

V ruštině se častěji vyskytovaly zkratky apelativ. Konkrétně se jednalo o tyto případy:

- *СМИ* (*средства массовой информации*), což odpovídá anglickému *media*;
- *КПП* (*контрольно-пропускной пункт*) přeložené z anglického originálu výroční zprávy Amnesty International jako *security checkpoints*;
- *ДТП* (*дорожно-транспортное происшествие*) v textu o havarijním pojištění společnosti Rentalcars, kdy původní anglický nadpis *Collision Damage Waiver* (*CDW*) je do ruštiny přeložen jako *Покрытие на случай ДТП*;

- *ПО (програмное обеспечение)*, které se objevuje v několika případech smluvních podmínek, zásadách používání dat apod., přeloženo z anglického *software*;
- *РУВД (районное управление внутренних дел)* taktéž ve výroční zprávě organizace Amnesty International z anglického *local police station*;
- *ОМОН (отряд мобильный особого назначения)* opět ve výroční zprávě Amnesty International, kdy v originálním anglickém znění je uveden termín *police officers*. Tento překladatelský záměr mohl být použit vzhledem k tomu, že se text, ve kterém je zkratka *ОМОН* použita, týká situace v Bělorusku. Jedná se o sémantickou překladatelskou transformaci – konkretizaci významu. Stejně tak zkratka *РУВД* pochází z úryvku o Bělorusku.

8. Interpretace excerpovaného materiálu

Poslední kapitola diplomové práce je zaměřena na použití anglických zkratk v textu, rozdíl mezi českým a ruským způsobem překládání zkratk a jejich aplikací v textu na základě rozboru v předchozí kapitole a stanovení nejčastějšího způsobu přejímání a překládání anglických zkratk do češtiny a ruštiny v administrativních textech.

Vzhledem k charakteristice excerpovaného materiálu a celého zaměření diplomové práce jsou naše závěry použitelné pouze pro administrativní texty dokumentárního a informačního charakteru. V materiálu se zaměřujeme především na všechny druhy iniciálových zkratk, ať už akronyma, zkratky tvořené z počátečních liter, iniciálové zkratky tvořené z fonémů či smíšené druhy. Mechanické tvoření iniciálových zkratk a jejich homogeničnost naznačuje, jakým způsobem se tyto zkratky z cizího jazyka utvářejí.

8. 1 Zkratky v anglických textech

V anglických textech se v 75 % případů objevuje kromě prvotního použití zkratky také úplné pojmenování, které je ve většině případu uvedeno anaforicky. Zbývá čtvrtina

anglických zkratek je v textu použita bez úplného pojmenování. Tento jev dokazuje tezi, že ačkoli jsou zkratky hojně používaným kompresním prostředkem, a zvláště v administrativních textech mají podstatné zastoupení, jsou vždy závislé na úplném pojmenování a úzu požadovaného stylu. Každá nová zkratka vyžaduje původní motivující spojení, což brání nahodilému vzniku zkratek.

První skupina zkratek bez úplného pojmenování v textu patří do oblasti informačních a komunikačních technologií a autoři excerpovaného materiálu tak nepovažují za nutné uvádět úplná pojmenování vzhledem k charakteristice textu. Většina uživatelů moderních technologií se s těmito zkratkami setkává denně, aniž by mnohdy věděla, jak zní původní pojmenování. Kromě jiných se v textu objevují následující zkratky (pro čtenáře uvádíme v závorce původní motivující spojení): *URL (Uniform Resource Locator)*, *HTML (HyperText Markup Language)*, *GPS (Global Positioning System)*, *IP (ve smyslu IP adresa, Internet protocol)*, *SMS (short message service)*, *TV (television)*, *ID (identifier – jedná se o zkrácené slovo)* a *IMEI (International Mobile Equipment Identity)*.

Druhou oblastí, která nepoužívá úplná pojmenování u zkratkových pojmenování, jsou vlastní názvy známých mezinárodních organizací a států (opět pro čtenáře uvádíme v závorce původní motivující spojení). Zde se vyskytují zkratky: *USA (United States of America)*, *EU (European Union)*, *ILO (International Labor Organization)*, *UN (United Nations)*, *ASEAN (Association of South-East Asian Nations)*, *OECD (Organization for Economic Co-operation and Development)*, *WHO (World Health Organization)* a tomu odpovídající překlad do ČJ a RJ. Pravdou zůstává, že s každým textem je skutečnost použití úplného pojmenování odlišná. V Zásadách ochrany osobních údajů společnosti Apple zkratka IP (ve smyslu IP adresa) uvádí i úplné pojmenování této zkratky (viz níže), která je použita i při druhém výskytu této lexikální jednotky. V dalších třech Zásadách jiných společností se vyskytoval pouze abreviaturní útvar včetně uvozujícího substantiva, srov. př.:

Anglicky

*...However, to the extent that **Internet Protocol (IP)** addresses or similar identifiers are considered personal information by local law, we also treat these identifiers as personal information...*

Česky

...Pokud ovšem místní zákonné předpisy považují IP adresy nebo podobné identifikátory za osobní údaje, budeme s nimi zacházet jako s údaji osobními...

Rusky

...Однако мы считаем IP-адреса или аналогичные идентификаторы личной информацией в том случае, если это предусмотрено местным законодательством...

8. 2 Česko-ruské srovnání

V předchozí podkapitole jsme uvedli, že 75 % všech druhů anglických zkratk vyskytujících se v excerpovaném materiálu využívá paralelně v textu i původní nezkrácené pojmenování. V českých a ruských textech se kromě vlastního překladu objevuje původní anglické nezkrácené pojmenování. ČJ těchto původních nezkrácených pojmenování využívá častěji než RJ, který naopak dává přednost překladu původního nezkráceného pojmenování. V případech, kdy se v ruském textu objeví i anglické původní motivující spojení, je u tohoto spojení ve většině případů uveden ruský překlad. Nicméně se nejedná o 100% jev.

Polovinu excerpovaného materiálu tvoří dvojjazyčné dokumenty a v obou případech se jedná o výroční zprávy. V anglicko-české jazykové mutaci se objevuje Výroční zpráva Evropské centrální banky (ECB) a Zpráva o činnosti Evropského účetního dvoru (EÚD) a v anglicko-ruské mutaci se vyskytují zkratky ve Výroční zprávě lidskoprávního hnutí Amnesty International. Ačkoli se formálně jedná o stejný typ dokumentů, obsahově se odlišují. Český překlad Výroční zprávy ECB si zachovává zkratky proprií a ekonomických termínů, naopak u překladu apelativ převládá úplné pojmenování (srov. níže). Tento poznatek dokládá padesát let staré tvrzení J. Hrbáčka, že se „v češtině zkracují většinou víceslovné vlastní názvy.“ (HRBÁČEK 1967: 158)

- *OLAF (European Anti-Fraud Office) = OLAF (Evropský úřad pro boj proti podvodům)*, přičemž v tomto případě je zkratka OLAF převzatá z francouzštiny (Office de Lutte Anti-Fraude)
- *ESM (European Stability Mechanism) = ESM (Evropský stabilizační mechanismus)*

- *NGOs (non-governmental organizations) = neziskové organizace/nevládní organizace; proti ruské zkratce НКО (некоммерческая организация), která se objevila v textu Amnesty International*
- *NPL (non-performing loan) = úvěr se selháním*
- *CSRs (country-specific recommendations) = doporučení pro jednotlivé země*

Ruská verze Výroční zprávy Amnesty International obsahuje více než 90 % zkratk vlastních jmen, přičemž v této zprávě převládá překlad původního motivujícího spojení a na jeho základě vytvoření ruské zkratky. Zpráva obsahuje názvy zemí, organizací, hnutí, ale také obecné názvy. Objevily se i případy zachování překladu úplného pojmenování, srov. př.:

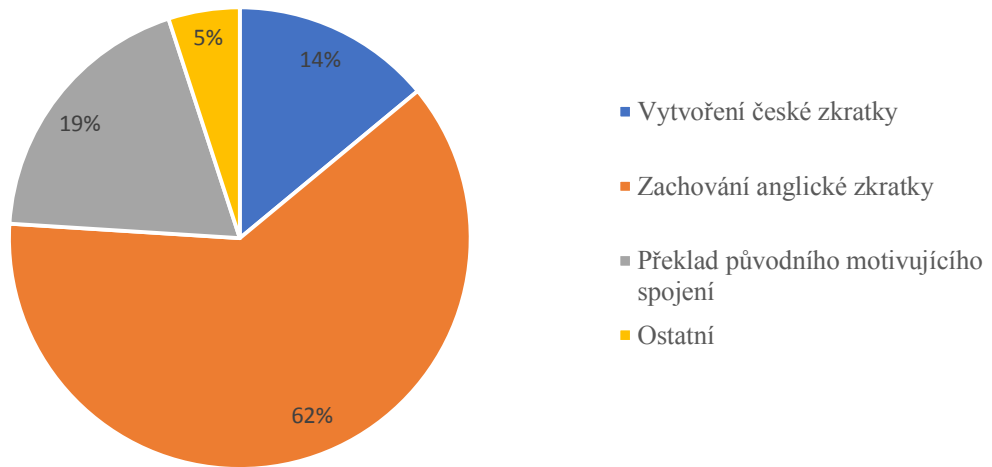
- *DRC (Democratic Republic of the Congo) = ДРК (Демократическая Республика Конго)*
- *ICC (International Criminal Court) = МУС (Международный уголовный суд)*
- *VAT (Value Added Tax) = НДС (Налог на добавленную стоимость)*
- *IDP (internally displaced people) = внутренне перемещённые лица*

Co se týče překladu obecných a vlastních jmen, tak v obou jazycích převládá tendence vlastní jména překládat vždy do svého jazyka, přičemž v ruštině se také často vyskytovala transliterace (příp. praktická transkripce). Oba jazyky využívají přístavky, ať už v antepozici či postpozici vůči dané zkratce, tyto přístavky tak mají explikativní funkci. Ruština k tomu navíc používá zástupné synonymum obecného charakteru, které v průběhu textu odkazuje na výše zmíněnou zkratku.

Grafy č. 1 a 2 srovnávají procentuální zastoupení všech způsobů překladu v excerpovaném materiálu. Ve výšeči s názvem Ostatní jsou uvedeny případy použití zkratky jen v českém nebo jen v ruském jazyce a také případy, kdy zkratka není z angličtiny přeložená vůbec a dochází k tzv. redukci, tedy úplnému vynechání zkratky. Z grafů je patrné, že ČJ ve více než 60 % zachovává původní anglickou zkratku a RJ ve 40 % případů vytváří zkratku ruskou. Překvapivým závěrem zůstává fakt, že v českých textech častěji dochází k překladu původního motivujícího spojení bez uvedení zkratky, což by se dalo vzhledem k větší explicitnosti očekávat spíše v RJ.

Graf 1: Překlad anglických zkratk do češtiny

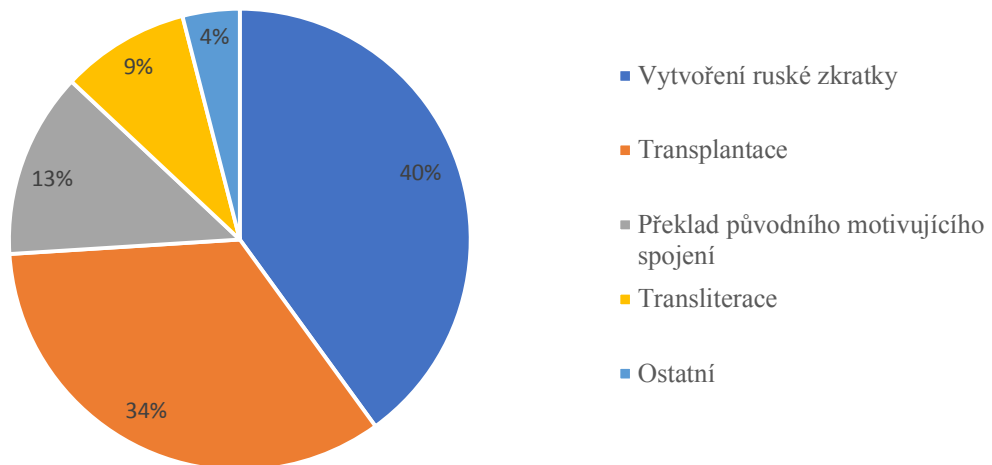
Překlad anglických zkratek do češtiny

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 2: Překlad anglických zkratek do ruštiny

Překlad anglických zkratek do ruštiny

Zdroj: vlastní zpracování

Závěr

Závěrem předkládané diplomové práce můžeme říct, že se nám podařilo splnit její hlavní cíl, na základě analýzy a následné syntézy excerpovaného materiálu určit nejpoužívanější překladatelské transformace při překladu zkratk v administrativním stylu vybraných textů. Výsledky naší analýzy jsou podmíněné charakteristikou zkoumaného materiálu, tudíž nemohou být aplikovány na všechny druhy administrativních textů. Nicméně různorodost textů excerpovaného materiálu dodává práci objektivnost.

Na základě klasifikace zkratk podle J. Hrbáčka jsme vymezili základní druhy zkratk. V této diplomové práci jsme pracovali pouze s iniciálovými zkratkami, které se v administrativních textech objevovaly nejčastěji. Pravdou zůstává, že dosud neexistuje jednotná klasifikace zkratk, která by byla aplikovatelná na všechny jazyky. V teoretické části práce jsme nastínili základní postup překládání zkratk, který se samozřejmě může u každého překladatele lišit.

Dodáváme, že předmětem naší práce nebylo hlubší zkoumání vývoje zkratky v textu. Je pravdou, že vzhledem k odlišnému grafickému systému a častějšímu používání zkratk, využívá ruština v porovnání s češtinou více překladatelských postupů. Čeština využívá tři překladatelské postupy (zachování anglické zkratky, vytvoření české zkratky a multiverbizaci) a ruština využívá šest postupů (vytvoření ruské zkratky, transplantaci, transliteraci, transkripci, multiverbizaci a opisný překlad). K českým postupům jsme při analýze excerpovaného materiálu přidali poslední zmiňovaný (multiverbizaci), který neuvádí autorka J. Jelínková (2012). Ruské postupy odpovídaly dělení A. P. Šapalovoj (2003) a A. Paršina (2000), ale často docházelo k jejich prolínání a vzájemné kombinaci a v rámci jednoho textu se různé postupy střídaly. Kromě uvedených ruských postupů byly některé zkratky přeloženy praktickou transkripcí, zatímco transkripce nebyla v našem materiálu zastoupena ani jednou. Největším překvapením analýzy byl fakt, že v případě českých zkratk byla častěji využívána multiverbizace původní zkratky, což je vzhledem k explicitnosti ruského jazyka přinejmenším překvapující. Ruský jazyk naopak častěji využívá přístavky (v našem případě substantiva a propria), ať už v apozici či postpozici, jako identifikační a explikační prostředky.

Z výsledků analýzy se ukazuje, že v případě překládání zkratk vždy záleží na typu dokumentu, který překládáme. Oficiální dokumenty a úmluvy mají tendenci uvádět vždy plná pojmenování, až na jedinou výjimku v našem materiálu, a to zkratku WTO. Zejména v oficiálních jazycích Organizace spojených národů, které mají stejnou právní platnost, jsou dokumenty bez zkratk. Jestliže se zkratka v těchto textech objeví, panují striktní pravidla pro její používání. Oficiální dokumenty měly v našem excerpovaném materiálu menšinové zastoupení. Naproti tomu volnější pravidla se objevují v informačních typech dokumentů, zásadách, smluvních podmínkách apod. Na základě excerpovaného materiálu jsme vytvořili slovník zkratk (viz příloha č. 1). Některá úplná pojmenování uvedená ve slovníku nebyla součástí excerpovaného materiálu.

Závěrem práce dodáváme, že se nám podařilo dosáhnout uvedeného cíle, podrobit excerpovaný materiál analýze a zhodnotit používání zkratk v administrativních textech. Práce nabízí mnoho dalších oblastí pro budoucí výzkum abreviace.

Resumé

Предлагаемая дипломная работа рассматривает перевод английских сокращений на чешский и русский языки в текстах официально-делового стиля (ОДС). Аббревиация является одним из видов словообразования, который особенно важен в официально-деловом стиле, так как использование экономических и сокращенных терминов является чертой вышеприведенного стиля. Тема аббревиации широко разработана многими лингвистами по всему миру, но тема нашей работы является весьма важной и актуальной, так как сравнением и переводом аббревиатур в английском, чешском и русском языках в ОДС пока никто не занимался. **Главная цель** указанной дипломной работы – рассмотрение самого применяемого способа перевода сокращений на чешский и русский языки, включая приведение примеров и анализ переводческих трансформаций собранного материала. Неотъемлемой частью работы является также трехязычный словарь сокращений, находящийся в приложении. Тексты, на основе которых основан практический материал, относятся к официально-документальному подстилю ОДС. Работа разделена на восемь глав и несколько подглав. В каждой главе мы всегда рассматриваем понятие, начиная с его общей стороны и переходя к конкретным примерам.

Теоретическая часть дипломной работы начинается с общего понятия – словообразование. Русский лингвист И. Г. Милославский (1999) описывает словообразование как раздел грамматики, изучающий слова, между которыми существует двойная связь – общность предметного содержания и фонетического оформления. При этом, словообразованию недостаточно наличия какой-либо одной связи между словами. Кроме работы И. Г. Милославского, мы также используем характеристику понятия словообразование в английском языке (см. Veselovská 2009, Quirk 1985) и чешском языке (см. Rusínová 2002, Dokulil 1962 и др.)

Следующая глава касается аббревиации, как одного из видов словообразования. Аббревиация, по мнению Н. С. Валгиной (2003) является самым продуктивным видом лексической компрессии многокомпонентного названия. Известный чешский лингвист Й. Грбачек (Hrbáček 1968), занимающийся аббревиацией и написавший несколько научных статей и книг на данную тему,

добавляет, что сокращения всегда зависят от полного исходного наименования. Таким образом, полное наименование и сокращение существуют в виде двух разных явлений, причем первое из них является независимым от второго, а второе зависит от первого. Без полного наименования существование аббревиатуры невозможно.

Классификацию сокращений мы разделяем на три отдельные группы, учитывая три языка (чешский, английский и русский). В чешском языке придерживаемся мнения Й. Грбачека (Hrbáček 1979), чье разделение далее используется в главе «Образование аббревиатур». Й. Грбачек подразделяет аббревиатуры на:

- **графические** (*грам.* = *грамматика*, *лит.* = *литература*, *т. д.* = *так далее*),
- **инициальные** (*США* = *Соединённые Штаты Америки*, *РФ* = *Российская Федерация*),
- **сокращенные слова** (*комп* = *компьютер*, *Елизавета* = *Лиза*),
- **сложносокращенные слова** (*комсомол* = *коммунистический союз молодежи*, *экобус* = *экологический автобус*).

В английском языке мы выделяем классификацию аббревиатур на основании работы автора Д. Кристала (Crystal 2003), который подразделяет их на 6 основных групп: буквенные инициальные аббревиатуры, акронимы, сокращенные слова, сложносокращенные слова, смешанные аббревиатуры и шуточные аббревиатуры. В русском языке мы опираемся на классификации В. В. Борисова (1972) и Е. А. Земской (2005), чьи группы пересекаются. Они выделили два главных вида сокращений: лексические и графические. Графические сокращения мы далее подразделяем в зависимости от их написания. Лексические сокращения более сложные по своей структуре, при их создании применяются разные виды аббревиации. Легко отмечается их нестабильность и вариантность формы.

Перейдя к разным видам образования сокращений, мы определяем главные виды аббревиации на основании разделения Й. Грбачека (Hrbáček 1979) с некоторым пояснением Е. А. Земской (2007). Большое внимание мы уделяем инициальным сокращениям, поскольку они важны для практической части работы. Следует отметить, что в рамках инициальных аббревиатур мы можем выделить три основные группы: акронимы, составленные из букв сложного наименования; аббревиатуры, образованные из звуков сложного наименования, и смешанный тип.

Процессом перевода в целом мы занимаемся в главе № 5. Вместе с А. Л. Семёновым (2013) рассматриваем понятие «перевод» с двух точек зрения: либо мы определяем перевод как процесс, в рамках которого трансформируется текст исходного языка на язык перевода, либо это результат переводческой деятельности. Не стоит забывать, что при переводе главную роль играют не только языки как таковые, но также культура, традиции, личность переводчика, знания литературы, психология, другой уровень мышления переводчиков, история и так далее. По словам известного русского специалиста в области теории перевода В. Н. Комиссарова, переводчик сталкивается с некоторыми проблемами во время перевода, к числу которых принадлежит например единичность каждого языка и разные реалии. Вышеуказанный лингвист А. Л. Семёнов также рассматривает основные затруднения каждого переводчика, включая переводимость, эквивалентность, нормативность и качество перевода. В рамках этой главы, мы определяем основные этапы перевода сокращений (с помощью разделения А. П. Шапаловой 2003), а именно:

1. Определение аббревиатуры
2. Анализ контекста
3. Определение значения аббревиатуры
4. Анализ структуры аббревиатуры
5. Использование аналога, перевод

В чешском языке мы выделяем 3 основных переводческих приема при переводе аббревиатур в ОДС:

1. **заимствование английской аббревиатуры**, *USA (United States of America)* – *USA (Spojené státy Americké)*
2. **передача аббревиатуры эквивалентной чешской аббревиатурой**, *ILO (International Labour Organization)* – *MOP (Mezinárodní organizace práce)*
3. **перевод полной формы наименования в тех случаях, когда в чешском языке аббревиатура не существует, или она используется очень редко**, *Cc, Bcc (Carbon Copy, Blind Carbon Copy)* – *kopie, skrytá kopie*

В русском языке мы выделяем 6 основных переводческих приемов при переводе аббревиатур в ОДС:

1. **передача аббревиатуры эквивалентной русской аббревиатурой**, *USA (United States of America)* – *США (Соединённые Штаты Америки)*

2. **трансплантация**, *SDK (Software Development Kit) – SDK (набор средств разработки)*
3. **транслитерация**, *GATS (General Agreement on Trade in Services) – ГАТС (Генеральное соглашение по торговле услугами)*
4. **транскрипция**, *CNN (Cabel News Network) – Си-Эн-Эн*
5. **перевод полной формы наименования в тех случаях, когда в русском языке аббревиатура не существует, или она используется очень редко**, *B. A. (Bachelor of Arts) – бакалавр гуманитарных наук*
6. **описательный перевод**, *DINKS (dual income, no kids) – семья, в которой оба супруга работают, но не имеют детей*

Последняя глава теоретической части знакомит читателя с характеристикой ОДС и использованием аббревиатур в данном стиле. Доктор наук и исследователь чешского языка М. Чехова (Čechová 2008) подчёркивает, что грань между ОДС и другими стилями иногда не совсем чёткая и для определения стиля надо учитывать конкретное языковое высказывание. К основным языковым чертам ОДС принадлежит: наличие имен существительных (особенно терминов и имен собственных), отглагольных имен прилагательных, числительных и аббревиатур. Лексика ОДС не богатая и стандартизированная (стереотипы и клише). Также очень важна директивность.

Практическая часть дипломной работы разрабатывает вышеописанные разделения переводческих приемов в рамках сокращений на основании практического материала, то есть, на текстах ОДС и аббревиатурах, в нем использованных. Из-за сложностей при поиске требуемого материала, половина материала находится в трехязычном виде и половина материала либо в англо-чешском языковом варианте, либо в англо-русском языковом варианте. Таким образом, мы можем выделить три основных вида текстов. Во первых, документы и соглашения официального характера, во-вторых, тексты, связанные с политикой защиты авторских прав, положениями о правах и обязанностях и т. п. на разных сайтах (как, например, Facebook, Google, Microsoft, Instagram и др.), и, наконец, отчётные доклады.

Таким образом, все тексты мы подвергаем отдельному анализу (англо-чешская часть и англо-русская часть) и в последней главе сравниваем оба языка. Что касается чешского языка, в нем при переводе сокращений используются 3 основных переводческих приема, причем некоторые приемы переплетаются.

Во-первых, существует перевод английских сокращений на чешский язык путем заимствования английского сокращения. Именно этот переводческий прием является самым используемым при переводе сокращений в ОДС в нашем анализе. Во многих случаях стоит в препозиции или постпозиции приложение, поясняющее сокращение. Во-вторых, перевод создается путем использования соответствующего сокращения на чешском языке, как, например, сокращение *GB* (*Great Britain*) на чешском *VB* (*Velká Británie*). Последний прием перевода сокращений создается путем перевода полной исходной формы лексической единицы в тех случаях, когда сокращение в чешском языке не существует или применяется редко. Вышеуказанный переводческий прием можно называть мультивербизацией.

Переходя к русскому языку и переводу английских сокращений, мы видим, что в русском языке существует большее количество переводческих приемов, чем в чешском языке. Данный факт связан с тем, что русский язык отличается от английского разной графической системой (кириллица против латинского алфавита). Следующая причина связана с частым применением сокращений в русском языке. По словам Й. Грбачека (Hrbáček 1967) аббревиация в СССР была проявлением языковой революции, сложносокращенные слова в русском языке составляются из закрытых слогов и они носят более описательный характер.

Таким образом, на основе работ А. П. Шапаловой (2003) и А. Паршина (2000), мы выделили шесть основных приемов перевода сокращений с английского на русский языки и, так же как в чешском языке, некоторые приемы пересекаются, и в рамках перевода одного сокращения иногда используется несколько приемов. В основе первого лежит перевод английского сокращения эквивалентным русским сокращением. В рамках первого приема часто применяется калькирование полной исходной формы и чаще всего данный прием касается имен собственных (разные предприятия, всемирные организации и т. д., ср. пр., *WTO* – *World Trade Organization* = *ВТО* – *Всемирная торговая организация*). Во-вторых, в собранном материале появился способ применения трансплантации английского сокращения. Данный прием обусловлен разными графическими системами. Большинство сокращений, переводимых вторым способом, принадлежит к области вычислительной техники, как напр. сокращения *HTML*, *URL*, *IP*, *GPS*. Следующими приемами при переводе сокращений являются транслитерация и транскрипция. Приведенные приемы часто пересекаются, дополняя друг друга. На

основе разницы между произношением и графическим отражением слов в западноевропейских языках, придется выделять также практическую транскрипцию. Транслитерация применяется в нашем материале чаще чем транскрипция (ср. пр., *TRIPS – Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights = ТРИПС – Соглашение по торговым аспектам прав интеллектуальной собственности*). Мультивербизация, как формальное преобразование, применяется в тех случаях, когда в русском языке не существует соответствующего сокращения, или оно не используется. Таким образом передается полная исходная форма сокращения (ср. пр., *MP – member of parliament = депутат парламента*). Последним приемом, применяемым при переводе сокращений является описательный перевод. Принято применять этот способ так, чтобы ясно и четко изложить семантику сокращения. В нашем материале мы встречаем только один случай описательного приема (*IP content = материалы, на которые распространяются права интеллектуальной собственности*)

Отдельную главу составляют сокращения, которые применяются только в чешском или русском языках. Главным образом, это нарицательные сокращения в русских текстах, что и свидетельствует о частом применении сокращений в русском языке (ср. пр., *ДТП, КПП, СМИ, ПО, РУВД и ОМОН*). Напротив, в чешском языке мы встречаем только единственный случай применения нарицательного сокращения, которое не имеет соответствующей единицы ни в английском, ни в русском языках (сокращение *PSC*). В чешском языке также появились сокращения имен собственных при переводе конвенции об охране всемирного культурного и природного наследия. Поскольку русский и английский языки являются официальными в ООН, они в данной конвенции не используют сокращений ЮНЕСКО.

Что касается интерпретации анализа, то, учитывая характер собранного материала, необходимо не забывать, что результаты можно применять только к ОДС официально-документального направления. Но из-за разных видов текстов можно сказать, что материал разнообразен, и, таким образом, объективен. Большинство английских сокращений (75%) в тексте появляется вместе с полным исходным наименованием. Наблюдается тенденция, что после первого применения сокращения в английском тексте далее во всем тексте используется только сокращение, чего нельзя сказать в случае русских и чешских текстов. Большинство сокращений без полного исходного наименования принадлежит к области

вычислительной техники и информационных технологий. Другой областью, применяющей сокращения без полного наименования, является наименование международных организаций и государств.

При двуязычном переводе собранного материала мы применяем годовые отчеты: в англо-чешском материале это отчет Европейского центрального банка и отчет о деятельности Европейской счетной палаты, в англо-русском материале - отчет организации Amnesty International. В отчете Европейского центрального банка сокращения собственных имен переведены на чешский язык путем создания соответствующего сокращения, и имена нарицательные часто не образуют сокращения (ср. имя собственное: *IMF – International Monetary Fund = MMF-Mezinárodní měnový fond*, и имя нарицательные: *NPL – non-performing loan = úvěr se selháním*). Русская версия отчета Amnesty International содержит более 90 % сокращений имен собственных, причем здесь доминирует перевод путем создания русского сокращения на основе перевода полного исходного наименования (*DRC – Democratic Republic of the Congo = ДПК – Демократическая Республика Конго*).

В заключении мы приводим главные результаты исследования. Благодаря разнообразному собранному материалу мы можем выделить, что более строгие правила в рамках применения сокращений существуют в официальных документах (договорах), в которых сокращения вообще не используются, что всегда зависит от вида документа. Сокращения чаще образуют имена собственные, которые переводятся на русский и чешский язык соответствующими сокращениями. Интересно, что чешская часть собранного материала содержит больше переводов сокращений с помощью мультитермизации, хотя в русском языке наблюдается значительная эксплицитность. В чешском и русском языках вместе с сокращением применяется приложение (либо в препозиции, либо в постпозиции), ср. пр., *adresa URL = URL-адрес, kód PIN = PIN-код, služba AAD = служба AAD* и др. Нам удалось достичь главной цели данной работы - рассмотрения самого применяемого способа перевода сокращений на чешский и русский языки, включая приведение примеров и анализ переводческих трансформаций собранного материала.

Seznam zdrojů

Knižní zdroje

Česky psané zdroje

BARTOŠEK, J. K diskuzi o zkratkách. *Naše řeč*. 1975, 58 (1), s. 25-30

BOZDĚCHOVÁ, I. Kompozice. In: *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002. 604 s. ISBN 80-7106-484-X

ČECHOVÁ, M. *Současná stylistika*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008. 381 s. ISBN 987-80-7106-961-4

ČERMÁK, F., FILIPEC, J. *Česká lexikologie*. Praha: Academia, 1985. 281 s. (tento zdroj v práci není, rozhodnout se později)

DOKULIL, M. *Tvoření slov v češtině I. Teorie odvozování slov*. Praha: Československá akademie věd, 1962. 263 s.

HAUSER, P. *Nauka o slovní zásobě*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1980. 192 s.

HOFFMANOVÁ, J. a kol. *Stylistika mluvené a psané češtiny*. Praha: Academia, 2016. 510 s. ISBN 978-80-200-2566-1

HRBÁČEK, J. *Jazykové zkratky v češtině*. Praha: Univerzita Karlova, 1979. 126 s.

HRBÁČEK, J. Typy zkratkových pojmenování v ruštině a češtině. *Československá rusistika*. 1967, 12, s. 156-162

HRBÁČEK, J. Zkratky a tvoření slov. *Naše řeč*. 1972, 55 (2-3), s. 124-130

HRBÁČEK, J. Zkratky a lexikální systémy. *Slavica Pragensia*. 1968, 10, s. 275-282

JELÍNEK, M. Zkratka (abreviace). In: *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002. 604 s. ISBN 80-7106-484-X

JELÍNKOVÁ, J. *Abreviatury a zkratková slova v současné ruské publicistice a jejich české ekvivalenty (společensko-politická oblast)*. Magisterská diplomová práce. Brno: Masarykova Univerzita, 2012. 130 s.

- KŠANDOVÁ, D. Tvoření zkratkových pojmenování z víceslovných nominací v současné ruštině. *Acta Academica Karviniensia*. 2013, č. 4, s. 114-122
- LEVÝ, J. *Umění překladu*. Praha: Apostrof, 2012. 367 s. ISBN 978-80-87561-15-7
- PETR, J. *Mluvnice češtiny* (1). Praha: Academia, 1986. 566 s.
- RUSÍNOVÁ, Z. Derivace. In: *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002. 604 s. ISBN 80-7106-484-X
- ŠPAČKOVÁ, S. *Rusko-česká textová a jazyková ekvivalence propriárního lexika*. Disertační práce. Brno: Masarykova Univerzita, 2016, 204 s.

Rusky psané zdroje

- АНДРЕЕВА, Е. Д. *Теория перевода. Основы общей теории перевода: учебное пособие*. Оренбург: ОГУ, 2015. 163 с. ISBN 978-5-7410-1416-5
- БОРИСОВ, В. В. *Аббревиация и акронимия*. Москва: Военное издательство министерства обороны СССР, 1972. 317 с.
- ВАЛГИНА, Н. С. *Активные процессы в современном русском языке*. Москва: Логос, 2003. 302 с. ISBN 5-94010-092-9
- ВИНОГРАДОВ, В. С. *Перевод. Общие и лексические вопросы*. Москва: КДУ, 2004. 240 с. ISBN 5-98227-018-0
- ЗЕМСКАЯ, Е. А. *Современный русский язык. Словообразование: учебное пособие*. Москва: Флинта, 2005. 328 с. ISBN 978-5-89349-634-5
- ЗЕМСКАЯ, Е. А. *Словообразование как деятельность*. Москва: URSS, 2007. 220 с. ISBN 978-5-382-00217-0
- КОМИССАРОВ, В. Н. *Современное переводоведение*. 3-е изд. Москва: Р. Валент, 2017. 408 с. ISBN 978-5-93439-527-9
- КОМИССАРОВ, В. Н. *Общая теория перевода. Проблемы переводоведения в освещении зарубежных ученых: учебное пособие*. Москва: ЧеРо, 1999. 136 с. ISBN: 5-88983-013-9

ЛОПАТИН, В. В., УЛУХАНОВ, И. С. *Словообразование. Основные понятия*. В: Русская грамматика т. 1. Под ред. Н. Ю. Шведовой. Москва: Наука, 1980. 783 с.

МИЛОСЛАВСКИЙ, И. Г. *Словообразование*. В: Современный русский язык. Под ред. Л. А. Новикова. Санкт-Петербург: Лань, 1999. 854 с. ISBN 5-8114-0128-0

ФИЛИППОВА, Л. С. *Современный русский язык. Морфемика. Словообразование*. Учебное пособие. Москва: Флинта, 2009. 244 с. ISBN 978-5-9765-0796-8

СЕМЁНОВ, А. Л. *Теория перевода*. Москва: Академия, 2013. 224 с. ISBN 978-5-7695-9334-5

ШАПАЛОВА, А. П. *Аббревиация и акронимия в лингвистике*. Ростов-на-Дону: РГПУ, 2003. 350 с. ISBN: 5-8480-0344-0

ШАПАЛОВА, А. П. *Опыт построения общей теории аббревиации: на материале французских сокращенных лексических единиц. Диссертация на соискание ученой степени доктора филологических наук*. Ростов-на-Дону: РГПУ, 2004. 421 с.

VYCHODILOVÁ, Z. *Введение в теорию перевода для руссислов*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2013. 83 s. ISBN 978-80-244-3417-9

Anglicky psané zdroje

CRYSTAL, D. *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*. Cambridge: Cambridge University Press, 2003. 499 s.

QUIRK, R., GREENBAUM, S., LEECH G., SVARTVIK, J., CRYTSAL, D. *A comprehensive grammar of the English language*. London: Longman, 1985. 1779 s. ISBN 0-582-51734-6

VESELOVSKÁ, L. *A course in English morpho-syntax*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2009. 160 s. ISBN 978-80-244-2466-8

Slovníkové zdroje

KARLÍK, P., NEKULA, M., PLESKALOVÁ, J. *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002. 604 s. ISBN 80-7106-484-X

Internetové zdroje

CAMBRIDGE DICTIONARY. *Associated*. [online] Cit. 2018-05-16. Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/associated>

CHATOVACÍ ZKRATKY. *Detail zkratky mtmr*. [online] Cit. 2018-03-17. Dostupné z: www.zkratky.cz

KRČMOVÁ, M. *Řeč mluvená a řeč psaná. Transliterace* [online] Cit. 2018-03-31. Dostupné z: <https://is.muni.cz/elportal/estud/ff/js07/fonetika/materialy/ch02s04.html>

NORDQUIST, R. *Clipping words. Definition*. [online] Cit. 2018-03-21. Dostupné z: <https://www.thoughtco.com/what-is-clipping-words-1689855>

PLAIN ENGLISH CAMPAING. *About us*. [online] Cit. 2018-05-2. Dostupné z: <http://www.plainenglish.co.uk/about-us.html>

ÚSTAV PRO JAZYK ČESKÝ AV ČR. *Internetová jazyková příručka. Zkratky iniciálové*. [online] Cit. 2017-11-23. Dostupné z: <http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=781>

ÚSTAV PRO JAZYK ČESKÝ AV ČR. *Internetová jazyková příručka. Zkratková slova*. [online] Cit. 2017-11-23. Dostupné z: <http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=784>

КУЛИКОВА, М. С. *Перевод аббревиатур англоязычных СМИ с английского языка на русский язык*. Научное обозрение. Раздел III. Слово молодым ученым. Международный научно-практический журнал. 2017 [online] Cit. 2018-03-31. Dostupné z: <https://cyberleninka.ru/article/v/perevod-abbreviatur-angloyazychnyh-smi-s-angliyskogo-yazyka-na-russkiy-yazyk>

ПАРШИН, А. *Теория и практика перевода*. [online] Cit. 2018-03-31. Dostupné z: http://teneta.rinet.ru/rus/pe/parshin-and_teoria-i-praktika-perevoda.htm

Seznam zdrojů excerpovaného materiálu

ACTIVITY REPORT OF EUROPEAN COURT OF AUDITORS. [online] Cit. 2018-04-30 Dostupné z: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/AAR17/AAR17_EN.pdf

AGREEMENT ESTABLISHING THE WORLD TRADE ORGANIZATION. [online] Cit. 2017-11-10. Dostupné z: https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/04-wto.pdf

ANNUAL REPORT 2017. [online] Cit. 2018-04-29 Dostupné z: <http://www.ecb.europa.eu/pub/annual/html/ar2017.en.html>

COMMUNITY PAYMENT TERMS. [online] Cit. 2017-10-27 Dostupné z: https://www.facebook.com/payments_terms

CONVENTION CONCERNING THE PROTECTION OF THE WORLD CULTURAL AND NATURAL HERITAGE. [online] Cit. 2017-10-20 Dostupné z: <http://whc.unesco.org/en/conventiontext/>

CONVENTION ON THE RIGHTS OF THE CHILD [online] Cit. 2017-11-05 Dostupné z: <https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CRC.aspx>

COOKIE POLICY GLOBAL. [online] Cit. 2018-01-22 Dostupné z: <https://www.uber.com/en-CZ/legal/privacy/cookies/en/>

COPYRIGHT POLICY. [online] Cit. 2018-01-12 Dostupné z: https://www.linkedin.com/legal/copyright-policy?trk=hb_ft_copy

DATA POLICY. [online] Cit. 2017-10-27 Dostupné z: https://www.facebook.com/full_data_use_policy

DOHODA O ZŘÍZENÍ SVĚTOVÉ OBCHODNÍ ORGANIZACE. [online] Cit. 2017-11-10 Dostupné z: <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/04/WTO-zalozeni.pdf>

IMB ONLINE PRIVACY STATEMENT. [online] Cit. 2018-02-02 Dostupné z: <https://www.ibm.com/privacy/details/us/en/>

KOMUNITNÍ PODMÍNKY SLUŽBY PLATBY. [online] Cit. 2017-10-27. Dostupné z: https://www.facebook.com/payments_terms

OCHRANA SOUKROMÍ A SMLUVNÍ PODMÍNKY. [online] Cit. 2017-11-30 Dostupné z: <https://policies.google.com/terms?hl=cs>

PODMÍNKY A UPOZORNĚNÍ WEBU TRIPADVISOR. [online] Cit. 2018-01-21 Dostupné z: <https://tripadvisor.mediaroom.com/CZ-terms-of-use>

PODMÍNKY PRONÁJMU. [online] Cit. 2018-03-08 Dostupné z: <https://www.rentalcars.com/cs/terms/>

PRIVACY AND TERMS. [online] Cit. 2017-11-30 Dostupné z: <https://policies.google.com/terms?hl=en-GB>

PRIVACY POLICY. [online] Cit. 2017-12-05 Dostupné z: <https://account.samsung.com/membership/pp>

PRIVACY POLICY. [online] Cit. 2017-11-15 Dostupné z: <https://www.apple.com/ru/legal/privacy/ru/>

PRIVACY POLICY. [online] Cit. 2017-12-07 Dostupné z: <https://help.instagram.com/155833707900388>

PRIVACY POLICY. [online] Cit. 2017-11-12 Dostupné z: https://static.googleusercontent.com/media/www.google.com/cs//intl/en-GB/policies/privacy/google_privacy_policy_en-GB.pdf

PRIVACY POLICY. [online] Cit. 2018-01-21 Dostupné z: <https://tripadvisor.mediaroom.com/us-privacy-policy>

PRIVACY STATEMENT. [online] Cit. 2018-02-02 Dostupné z: <https://www.booking.com/general.en-gb.html?label=gen173nr1DCAEoggJCAIhYSDNiBW5vcmVmaDqIAQGYAQXCAQp3aW5kb3dzIDEwyAEM2AED6AEBkgIBeagCAw;sid=4b6dff48e37d14c20568eeced0d1134b;tmpl=docs/privacy-policy>

PRIVACY STATEMENT. [online] Cit. 2018-02-22 Dostupné z: <https://privacy.microsoft.com/en-us/privacystatement>

PROHLÁŠENÍ O COOKIES. [online] Cit. 2018-01-21 Dostupné z: <https://www.uber.com/en-CZ/legal/privacy/cookies/cs/>

PROHLÁŠENÍ O OCHRANĚ SOUKROMÍ. [online] Cit. 2018-02-02 Dostupné z: <https://www.booking.com/general.cs.html?label=gen173nr-1FCAEoggJCAIhYSDNiBW5vcmVmaDqIAQGYAQXCAQp3aW5kb3dzIDEwyAEM2AEB6AEBaELkgIBeagCAw;sid=4b6dff48e37d14c20568eeced0d1134b;tmpl=docs/privacy-policy>

PROHLÁŠENÍ O ONLINE OCHRANĚ OSOBNÍCH ÚDAJŮ IBM. [online] Cit. 2018-02-02 Dostupné z: <https://www.ibm.com/privacy/details/cz/cs/>

PROHLÁŠENÍ O PRÁVECH A POVINNOSTECH. [online] Cit. 2017-10-27 Dostupné z: https://www.facebook.com/legal/terms?ref=new_policy

PROHLÁŠENÍ SPOLEČNOSTI MICROSOFT O ZÁSADÁCH OCHRANY OSOBNÍCH ÚDAJŮ [online] Cit. 2018-02-22 Dostupné z: <https://privacy.microsoft.com/cs-CZ/privacystatement>

REPORT. Amnesty International Report 2017/18. [online] Cit. 2018-04-28 Dostupné z <https://www.amnesty.org/download/Documents/POL1067002018ENGLISH.PDF>)

STATEMENT OF RIGHTS AND RESPONSIBILITIES. [online] Cit. 2017-10-27 Dostupné z: https://www.facebook.com/legal/terms?ref=new_policy

THE NESTLÉ CORPORATE BUSINESS PRINCIPLES. [online] Cit. 2018-03-05 Dostupné z: https://www.nestle.com/asset-library/documents/library/documents/corporate_governance/corporate-business-principles-en.pdf

TERMS AND CONDITIONS. [online] Cit. 2018-03-08 Dostupné z: <https://www.rentalcars.com/en/terms/>

TRIP TERMS AND CONDITIONS. [online] Cit. 2018-01-30 Dostupné z: <https://www.booking.com/content/terms.en-gb.html?label=gen173nr-1DCAEoggJCAIhYSDNiBW5vcmVmaDqIAQGYAQXCAQp3aW5kb3dzIDewyAEM2AED6AEBkgIBeagCAw;sid=4b6dff48e37d14c20568ecec0d1134b>

TRIPADVISOR WEBSITE TERMS, CONDITIONS AND NOTICES. [online] Cit. 2018-01-21 Dostupné z: <https://tripadvisor.mediaroom.com/us-terms-of-use>

ÚMLUVA O OCHRANĚ SVĚTOVÉHO KULTURNÍHO A PŘÍRODNÍHO DĚDICTVÍ. [online] Cit. 2017-10-20 Dostupné z: <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/umluva-o-ochrane-svetoveho-kulturniho-a-prirodnihodeditvi-unesco.pdf>

ÚMLUVA O PRÁVECH DÍTĚTE. [online] Cit. 2017-11-05 Dostupné z: <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/umluva-o-pravech-ditete.pdf>

VŠEOBECNÉ PODMÍNKY PRO SLUŽBY CESTOVNÍHO RUCHU. [online] Cit. 2018-01-30 Dostupné z: https://www.booking.com/content/terms.cs.html?label=gen173nr-1DCAEoggJCAIhYSDNiBW5vcmVmaDqIAQGYAQXCAQp3aW5kb3dzIDewyAEM2AED6AEBkgIBeagCAw&sid=d115cb35017b8c1df4e19bd831f988e2&tmpl=docs%2Fterms-and-conditions&lang=cs&soz=1&lang_click=top;cdl=en-gb;lang_changed=1

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2018. EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA. [online] Cit. 2018-04-29 Dostupné z: <http://www.ecb.europa.eu/pub/annual/html/ar2017.cs.html>

ZÁSADY OCHRANY AUTORSKÝCH PRÁV. [online] Cit. 2018-01-12 Dostupné z: <https://www.linkedin.com/legal/copyright-policy>

ZÁSADY OCHRANY OSOBNÍCH ÚDAJŮ. [online] Cit. 2017-12-05 Dostupné z: <https://account.samsung.com/membership/pp>

ZÁSADY OCHRANY OSOBNÍCH ÚDAJŮ. [online] Cit. 2017-12-05 Dostupné z: <https://www.apple.com/legal/privacy/cz/>

ZÁSADY OCHRANY OSOBNÍCH ÚDAJŮ. [online] Cit. 2017-12-07 Dostupné z: <https://help.instagram.com/155833707900388>

ZÁSADY OCHRANY OSOBNÍCH ÚDAJŮ. [online] Cit. 2017-11-12 Dostupné z: https://static.googleusercontent.com/media/www.google.com/cs//intl/cs/policies/privacy/google_privacy_policy_cs.pdf

ZÁSADY OCHRANY OSOBNÍCH ÚDAJŮ. [online] Cit. 2018-01-21 Dostupné z: <https://tripadvisor.mediaroom.com/CZ-privacy-policy>

ZÁSADY PODNIKÁNÍ SPOLEČNOSTI NESTLÉ. [online] Cit. 2018-03-05 Dostupné z: <https://www.nestle.cz/asset-library/documents/nestle-corporate-business-principles-czesh.pdf>

ZÁSADY POUŽÍVÁNÍ DAT. [online] Cit. 2017-10-27 Dostupné z: https://www.facebook.com/full_data_use_policy

ZPRÁVA O ČINNOSTI 2017. EVROPSKÝ ÚČETNÍ DVŮR. [online] Cit. 2018-04-30 Dostupné z: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/AAR17/AAR17_CS.pdf

ВЕБ-САЙТ TRIPADVISOR: УСЛОВИЯ, ПОЛОЖЕНИЯ И УВЕДОМЛЕНИЯ. [online] Cit. 2018-01-21 Dostupné z: <https://tripadvisor.mediaroom.com/RU-terms-of-use>

ДОКЛАД. [online] Cit. 2018-04-28 Dostupné z: <https://www.amnesty.org/download/Documents/POL1067002018RUSSIAN.PDF>

ЗАЯВЛЕНИЕ О КОНФИДЕНЦИАЛЬНОСТИ КОРПОРАЦИИ МАЙКРОСОФТ: [online] Cit. 2018-02-22 Dostupné z: <https://privacy.microsoft.com/ru-RU/privacystatement>

КОНВЕНЦИЯ О ПРАВАХ РЕБЕНКА. [online] Cit. 2017-11-05 Dostupné z: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/childcon.shtml

КОНВЕНЦИЯ ОБ ОХРАНЕ ВСЕМИРНОГО КУЛЬТУРНОГО И ПРИРОДНОГО НАСЛЕДИЯ [online] Cit. 2017-10-20 Dostupné z: <http://whc.unesco.org/archive/convention-ru.pdf>

МАРРАКЕШСКАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ. [online] Cit. 2017-11-10. Dostupné z: <http://mar-el.gov.ru/mecon/DocLib43/2013/172425012013.doc>

ПОЛИТИКА ЗАЩИТЫ АВТОРСКИХ ПРАВ. [online] Cit. 2018-01-12 Dostupné z: https://www.linkedin.com/legal/copyrightpolicy?trk=hb_ft_copy

ПОЛИТИКА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ДАННЫХ. [online] Cit. 2017-10-27 Dostupné z: https://www.facebook.com/full_data_use_policy

ПОЛИТИКА КОНФИДЕНЦИАЛЬНОСТИ. [online] Cit. 2017-11-15 Dostupné z: <https://www.apple.com/ru/legal/privacy/ru/>

ПОЛИТИКА КОНФИДЕНЦИАЛЬНОСТИ. [online] Cit. 2017-12-05 Dostupné z: <https://account.samsung.com/membership/pp>

ПОЛИТИКА КОНФИДЕНЦИАЛЬНОСТИ. [online] Cit. 2017-12-07 Dostupné z: <https://help.instagram.com/155833707900388>

ПОЛИТИКА КОНФИДЕНЦИАЛЬНОСТИ. [online] Cit. 2017-11-12 Dostupné z: https://static.googleusercontent.com/media/www.google.com/cs//intl/ru/policies/privacy/google_privacy_policy_ru.pdf

ПОЛИТИКА КОНФИДЕНЦИАЛЬНОСТИ. [online] Cit. 2018-01-21 Dostupné z: <https://tripadvisor.mediaroom.com/RU-privacy-policy>

ПОЛИТИКА КОНФИДЕНЦИАЛЬНОСТИ ИВМ В ИНТЕРНЕТЕ. [online] Cit. 2018-02-02 Dostupné z: <https://www.ibm.com/privacy/details/ru/ru/>

ПОЛИТИКА КОНФИДЕНЦИАЛЬНОСТИ И УСЛОВИЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ. [online] Cit. 2017-11-30 Dostupné z: <https://policies.google.com/terms?hl=ru>

ПОЛОЖЕНИЕ О ФАЙЛАХ СОOKIE. [online] Cit. 2018-01-21 Dostupné z: <https://www.uber.com/enCZ/legal/privacy/cookies/ru/>

ПОЛОЖЕНИЕ О КОНФИДЕНЦИАЛЬНОСТИ. [online] Cit. 2018-02-02 Dostupné z: <https://www.booking.com/general.ru.html?label=gen173nr-1DCAEoggJCAlhYSDNiBW5vcmVmaDqIAQGYAQXCAQp3aW5kb3dzIDEwyAEM2AED6AEBkgIBeagCAw;sid=4b6dff48e37d14c20568ecec0d1134b;tmpl=docs/privacy-policy>

ПОЛОЖЕНИЯ О ПРАВАХ И ОБЯЗАННОСТЯХ. [online] Cit. 2017-10-27 Dostupné z: https://www.facebook.com/legal/terms?ref=new_policy

ПРАВИЛА И УСЛОВИЯ ДЛЯ ПОЕЗДОК. [online] Cit. 2018-01-30 Dostupné z: <https://www.booking.com/content/terms.ru.html?label=gen173nr-1DCAEoggJCAlhYSDNiBW5vcmVmaDqIAQGYAQXCAQp3aW5kb3dzIDEwyAEM2AED6AEBkgIBeagCAw;sid=4b6dff48e37d14c20568ecec0d1134b>

ПРИНЦИПЫ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ КОМПАНИИ НЕСТЛЕ. [online] Cit. 2018-03-05 Dostupné z: https://www.nestle.ru/aboutus/principle/documents/nestle_corporate_business_principles_june2010_rus.pdf

УСЛОВИЯ НА ПРОКАТ АВТОМОБИЛЕЙ. [online] Cit. 2018-03-08 Dostupné z: <https://www.rentalcars.com/TermsAndConditions.do>

Seznam použitých zkratk

AJ = anglický jazyk

CJ = cílový jazyk

ČJ = český jazyk

IT = informační technologie

RJ = ruský jazyk

VJ = výchozí jazyk

Seznam grafů

GRAF 1: PŘEKLAD ANGLICKÝCH ZKRATEK DO ČEŠTINY.....	54
GRAF 2: PŘEKLAD ANGLICKÝCH ZKRATEK DO RUŠTINY	55

Příloha č. 1

Slovník zkratk exerpovaného materiálu na základě tematického třídění

Mezinárodní organizace a dohody, EU

Anglicky	Česky	Rusky
ACP African, Caribbean and Pacific states	AKT Africké, karibské a tichomořské státy	-
AU African Union	-	АС Африканский союз
APEC CBPR Asia-Pacific Economic Cooperation Cross Border Privacy rules	APEC CBPR Pravidla přeshraniční ochrany osobních údajů Asijsko-pacifického hospodářského společenství	СПТК АТЭС Правила трансграничной конфиденциальности Азиатско-Тихоокеанского экономического сотрудничества
ASEAN Association of South East Asian Nations	-	АСЕАН Ассоциация государств Юго-Восточной Азии
EBRD European Bank for Reconstruction and Development	-	ЕБРД Европейский банк реконструкции и развития
ECA European Court of Auditors	EÚD Evropský účetní dvůr	-
ECB European Central Bank	ЕЦБ Evropská centrální banka	-
ECtHR European Court of Human Rights	-	ЕСПЧ Европейский суд по правам человека
EEA European Economic Area	ЕHP Evropský hospodářský prostor	ЕЭЗ Европейская экономическая зона

EIB European Investment Bank	EIB Evropská investiční banka	-
EIPA European Institute of Public Administration	EIPA Evropský institut veřejné správy	-
EPSAS Public sector accounting standards for EU Member States	EPSAS Účetní standardy pro veřejný sektor pro evropské členské státy	-
EPSO European Personnel Selection Office	EPSO Evropský úřad pro výběr personálu	-
ESA European School of Administration	- Evropská správní škola	-
ESM European Stability Mechanism	ESM Evropský stabilizační mechanismus	-
EU European Union	EU Evropská unie	ЕС Европейский союз
GATS General Agreement on Trade in Services	GATS Všeobecná dohoda o obchodu službami	ГАТС Генеральное соглашение по торговле услугами
GATT General Agreement on Tariffs and Trade	GATT Všeobecná dohoda o clech a obchodu	ГАТТ Генеральное соглашение по тарифам и торговле
GDPR General Data Protection Regulation	GDPR Obecné nařízení o ochraně údajů	GDPR Генеральный регламент о защите данных
ICC International Criminal Court	-	МУС Международный уголовный суд
ICCROM (The Rome Centre) International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property	ICCROM (Římské středisko) Mezinárodní středisko pro studium zachování a obnovy kulturního vlastnictví	ИККРОМ (Римский центр) Международный исследовательский центр по сохранению и реставрации культурных ценностей
ICOMOS International Council of Monuments and Sites	ICOMOS Mezinárodní rada pro památkovou péči	ИКОМОС Международный совет по охране памятников и исторических мест

IGAD Intergovernmental Authority on Development	-	МОВР Межправительственный орган по вопросам развития
ILO International Labour Organization	MOP/ILO Mezinárodní organizace práce	МОТ Международная организация труда
IMF International Monetary Fund	-	МВФ Международный валютный фонд
IUCN International Union for Conservation of Nature and Natural Resources	IUCN Mezinárodní svaz pro ochranu přírody a přírodních zdrojů	МСОП Международный союз охраны природы и естественных богатств
OAS Organization of American States	-	ОАГ Организация американских государств
OECD Organization for Economic Co-operation and Development	OECD Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj	ОЭСР Организация экономического сотрудничества и развития
OPEC Organization of the Petroleum Exporting Countries	OPEC Organizací zemí vyvážejících ropu	-
PACE Parliamentary Assembly of the Council of Europe	-	ПАСЕ Парламентская ассамблея Совета Европы
SEC Security and Exchange Commission	SEC Komise pro cenné papíry a burzy	- Коммисия по ценным бумагам и биржам
TPRM Trade Policy Review Mechanism	TPRM Mechanismus přezkoumávání obchodní politiky	МОТП Механизм обзора торговой политики
TRIPS Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights	TRIPS Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví	ТРИПС Соглашение по торговым аспектам прав интеллектуальной собственности
UN United Nations	OSN Organizace spojených národů	ООН Организация объединенных наций
UNESCO United Nations Educational, Scientific and	UNESCO Organizace spojených národů pro vzdělání, vědu	ЮНЕСКО Организация Объединённых Наций по

Cultural Organization	a kulturu	вопросам образования, науки и культуры
UNICEF United Nations Children's Fund	UNICEF Dětský fond organizace spojených národů	ЮНИСЕФ Детский фонд Организации Объединенных Наций
UNGC United Nations Global Compact	UNGC Dohoda OSN „UN Global Compact“	ГД ООН Глобальный договор ООН
WHO World Health Organization	WHO Světová zdravotnická organizace	ВОЗ Всемирная организация здравоохранения
WTO World Trade Organization	WTO Světová obchodní organizace	ВТО Всемирная торговая организация

Informační a komunikační technologie

ACR Automatic content recognition	ACR Automatické rozpoznání obsahu	ACR Автоматическое распознавание содержимого
API Application Programming Interface	API Rozhraní pro programování aplikací	API Программный интерфейс приложения
DDoS Distributed Denial of Service	DDoS Distribuované odmítnutí služeb	DDoS Отказ в обслуживании
DNT Do not track	DNT Nesledovat	DNT Запрет отслеживания; Не отслеживать
GNSS Global Navigation Satellite System	GNSS Globální navigační družicový systém	GNSS Глобальная система спутниковой навигации
GPS Global Positioning System	GPS Globální poziční systém	GPS Система глобального позиционирования
HTML HyperText Markup Language	HTML Hypertextový značkovací jazyk	HTML Язык гипертекстовой разметки
IMEI International Mobile Equipment Identity	IMEI Mezinárodní identifikace mobilního zařízení	IMEI Международный идентификатор мобильного оборудования

IP Internet Protocol	IP Internet Protocol	IP Internet Protocol
ISP Internet Service Provider	- Poskytovatel internetových služeb	- Провайдер
MAC Media Access Control	MAC Identifikátor síťového zařízení	MAC-адрес Управление доступом к среде
OS Operating system	OS Operační systém	OS Операционная система
P2P Person-to-Person Transfer	P2P Převod mezi jednotlivci	П2П Перевод между пользователями
PIN Personal identification number	PIN Osobní identifikační číslo	PIN-код Персональный идентификационный номер
PSID Personalised Service ID	PSID Personalised Service ID	PSID Идентификатор для персонализированных служб
SaaS Software-as-a-Service	SaaS Software-as-a-Service	SaaS -
SDK Software Development Kits	SDK Sady pro vývoj softwaru	SDK Пакеты средств разработки ПО; Средства разработки программного обеспечения
SSL Secure Sockets Layer	SSL Vrstva bezpečných socketů	SSL Уровень защищённых сокетов
TLS Transport Layer Security	TLS Transport Layer Security	TLS Протокол защиты транспортного уровня
URL Uniform Resource Locator	URL Jednotná adresa zdroje	URL-адрес Единый указатель ресурса

Obecné zkratky

Bcc Blind carbon copy	- Skrytá kopie	- Скрытая копия
Cc Carbon copy	- Kopie	- Копия
CEO Chief Executive Officer	CEO Generální ředitel	- Генеральный директор
FAQs Frequently asked questions	- Časté dotazy	- Часто задаваемые вопросы
ID Identity Document	- Průkaz totožnosti	- Удостоверение личности
IDPs Internally displaced people	-	ВПЛ Внутренне перемещённые лица
IP Intellectual Property	DV Duševní vlastnictví	- Интеллектуальная собственность
KPIs Key performance indicators	- Klíčové ukazatele výkonnosti	-
MP Member of Parliament	-	- Депутаты парламента
MEP Member of the European Parliament	Člen EP Poslanec Evropského parlamentu	-
NFCs Non-financial corporations	- Nefinanční podniky	-
NGOs Non-Governmental Organization	-	НКО Некоммерческие организации
NPLs Non-performing loan	- Úvěry se selháním	-
SAI	NKI	-

Supreme audit institutions	Nejvyšší kontrolní úřady	
SMEs Small and medium-sized enterprises	- Malé a střední podniky	-

Názvy zemí, oblastí

CAR Central African Republic	-	ЦАР Центральноафриканская Республика
DRC Democratic Republic of Congo	-	ДРК Демократическая Республика Конго
IS Islamic State	-	ИГ Исламское государство
UAE United Arab Emirates	-	ОАЭ Объединённые Арабские Эмираты
UK United Kingdom	-	- Великобритания
USA United States of America	USA Spojené státy americké	США Соединённые Штаты Америки

Prohlášení, společnosti, služby, zákony

AAD Azure Active Directory	AAD Azure Active Directory	AAD Azure Active Directory
ACCA Association of Certified Chartered Accountants	ACCA Asociace certifikovaných účetních	-
ADR provider Alternative Dispute Resolution	- Společnost zabývající se mimosoudním řešením	ADR Поставщик альтернативного урегулирования

	sporů	споров
AP Associated Press	- Associated Press	- Ассошиэйтед Пресс
CCC Conference of Committee Chairs	- Konference předsedů výborů	-
CDW Collision Damage Waiver	CDW Havarijní pojištění	CDW Покрытие на случай ДТП
CIA Central Intelligence Agency	-	ЦРУ Центральное разведывательное управление
DACA Deferred Action for Childhood Arrivals	-	DACA Отложенные меры в отношении детей-иммигрантов
DCIM Directorate for Combating Illegal Migration	-	УБНМ Управление по борьбе с нелегальной миграцией
DPA Data Protection Authority	- Úřad pro ochranu dat	DPA Законодательства о защите персональных данных
EDF European Development Funds	ERF Evropské rozvojové fondy	-
FARC (Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia) Revolutionary Armed Forces of Colombia	-	FARC Революционные вооружённые силы Колумбии
FTC Federal Trade Commission	FTC Federální obchodní komise	FTC Федеральная торговая комиссия
IAB Interactive Advertising Bureau	IAB Interactive Advertising Bureau	IAB Interactive Advertising Bureau
LGBTI Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender and Intersex	-	ЛГБТИ Лесбиянки, геи, бисексуалы, трансгендеры и интерсексы

MoWA Ministry of Women's Affairs of Afghanistan	-	МАДЖ Министерство Афганистана по делам женщин
MUM Muslim Unity Movement	-	- Мусульманское единство
NAI Network Advertising Initiative	NAI Network Advertising Initiative	NAI Network Advertising Initiative
NYSE New York Stock Exchange	NYSE New York Stock Exchange	- Нью йоркская фондовая биржа
OLC Office of Legal Counsel	-	БПВ Бюро по правовым вопросам
PAI Personal Accident Insurance	- Osobní úrazové pojištění	РАИ Страхование от несчастных случаев
SAFE Survey on the Access to Finance of Enterprises	- Šetření o přístupu podniků v eurozóně k financování	-
SCA Stored Communications Act	SCA Stored Communications Act	SCA Stored Communications Act (Закон о сохраненных сообщениях)
SRR The Statement of Rights and Responsibilities	PPP Prohlášení o právech a povinnostech	ППО Положение о правах и обязанностях
TP Theft Protection	TP Ochrana proti odcizení	TP Покрытие на случай угона
UNAMA UN Assistance Mission in Afghanistan	-	МООНСА Миссия ООН по содействию Афганистану
VLSC Volume Licensing Service Center	VLSC Volume Licensing Service Center	VLSC Volume Licensing Service Center

Ostatní

CSRs	-	-
-------------	---	---

Country-specific recommendations	Doporučení pro jednotlivé země	
HICP Harmonised Index of Consumer Prices	HICP Harmonizovaný index spotřebitelských cen	-
VAT Value added tax	DPH Daň z přidané hodnoty	НДС Налог на добавленную стоимость

Anotace

Jméno a příjmení: Bc. Andrea Ilyková

Název katedry a fakulty: Katedra slavistiky, Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Název práce: Přejímání a překlad anglických zkratek do češtiny a ruštiny na materiálu administrativního stylu

Vedoucí práce: Mgr. Jindřiška Kapitánová, Ph. D.

Počet znaků: 152 258

Počet příloh: 1

Klíčová slova: abreviace, zkratka, administrativní styl, angličtina, ruština, čeština

Anotace: Tématem diplomové práce je přejímání a překlad anglických zkratek do češtiny a ruštiny na materiálu administrativního stylu. Hlavním cílem práce je určení nejpoužívanějších překladatelských postupů při překladu zkratek v administrativním stylu, konkrétně dokumentárních a informačních textů. Na základě analýzy a následné syntézy excerpovaného materiálu práce definuje překladatelské postupy při překladu zkratek a metodou komparace určuje rozdíly mezi českými a ruskými překladatelskými transformacemi. Součástí práce je slovník zkratek vytvořený z excerpovaného materiálu.

Abstract

Author's name and surname: Bc. Andrea Ilyková

Department and faculty: Department of Slavonic studies, Faculty of Arts, Palacký University Olomouc

Master's Thesis Supervisor: Mgr. Jindřiška Kapitánová, Ph.D.

Title of Master's Thesis: Borrowing and Translation of English Abbreviations into Czech and Russian Languages Based on Texts of Official Documents

Number of symbols: 152 258

Number of appendices: 1

Key words: abbreviation, initial abbreviation, official documents, English, Czech, Russian

Annotation: The topic of this thesis is Borrowing and Translation of English Abbreviations into Czech and Russian Languages Based on Texts of Official Documents. The main aim of the thesis is to identify the most frequent transformations used when translating English abbreviations in the texts of official documents (business documents and informative texts). Based on the analysis and subsequent synthesis of the excerpted material, the thesis defines translation transformations used when translating abbreviations. Using the method of comparison, the thesis determines the differences between Czech and Russian transformations. In addition, there is a dictionary of abbreviations which were found in the excerpted material.